

”NÄHTÄS NIIN KUN SIINÄ LAPSESSA PAL-
JON HYVÄÄ JA SEMMOSTA POSITIIVISTA”
-VANHEMPIEN KOKEMUKSIA JA TOIVEITA
KASVATUSKUMPPANUUDESTA
KUIOPIOSSA

Kati Hartikainen, Merja Kekäläinen
& Leeni Pälve
Opinnäytetyö, syksy 2016
Diakonia-ammattikorkeakoulu
Pieksämäki
Sosiaalialan koulutusohjelma
Sosionomi (AMK) +
Lastentarhanopettajan kelpoisuus

TIIVISTELMÄ

Hartikainen, Kati, Kekäläinen, Merja & Pälve, Leeni. “Nähtäs niin kun siinä lapsessa paljon hyvää ja semmosta positiivista” - Vanhempien kokemuksia ja toiveita kasvatuskumppanuudesta Kuopiossa. Pieksämäki, syksy 2016, 58 s., 4 liitettä. Diakonia-ammattikorkeakoulu. Sosiaalialan koulutusohjelma, sosionomi (AMK) + lastentarhanopettajan kelpoisuus.

Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää, millaisia kokemuksia vanhemmilla on kasvatuskumppanuudesta päivähoiton henkilöstön kanssa. Lisäksi kartoitimme, millaista kasvatuskumppanuutta vanhemmat toivovat päivähoiton henkilöstöltä kasvatukseen ja vanhemmuuteen liittyvissä kysymyksissä. Tutkimuksemme tausta-aineisto koostuu kasvatuskumppanuutta, vanhemmuutta, osallisuutta sekä vuorovaikutusta käsittelevästä teoriasta ja aiemmista tutkimuksista.

Opinnäytetyömme tutkimusote oli laadullinen eli kvalitatiivinen. Yhteistyötahomme olivat Kuopion päivähoiton hallinto sekä Aittolammen, Haapaniemen, Puijonlaakson, Pölläkänlahden, Saarikellon ja Tuuliviirin päiväkodit. Tutkimus toteutettiin kyselyinä sekä teemahaastatteluina päiväkotien alle kolmevuotiaiden lasten vanhemmille, joita oli yhteensä 85. Kyselylomakkeisiin vastasi yhteensä 12 ja sähköiseen versioon neljä vastaajaa, ja vastausprosentti oli näin ollen 19. Teemahaastatteluja oli neljä. Kyselyiden avoimet vastaukset analysoitiin sisällönanalyysillä.

Tutkimuksen tuloksista kävi ilmi, että vanhemmat olivat tyytyväisiä toimivaan yhteistyöhön ja vuorovaikutukseen päivähoitohenkilöstön kanssa. Vanhemmat kertoivat vuorovaikutuksen olevan luottamuksellista ja avointa ja suuri osa toivoi yhteistyön säilyvän samanlaisena myös tulevaisuudessa. He kokivat voivansa vaikuttaa päivähoitossa lapsensa hoitoon ja kasvatukseen sekä toiminnan suunnitteluun ja toteutukseen esittämällä toiveita ja mielipiteitä henkilöstölle. Vanhemmat kokivat saavansa tukea lapsensa kasvatukseen yhteisten keskusteluiden ja esimerkiksi käytännön vinkkien saamisen kautta. Moni koki nykytilanteen hyväksi ja toivoi saavansa myös jatkossa samanlaista tukea kuin on jo tähän mennessä saanut. Johtopäätöksenä voidaan todeta, että vanhemmat eivät tuoneet esille uusia ehdotuksia tai toimintamalleja kasvatuskumppanuuteen, vaan olivat tyytyväisiä tämän hetken tilanteeseen.

Asiasanat: varhaiskasvatus, päivähoito, kasvatuskumppanuus, vanhemmuus, vanhempien osallisuus, vuorovaikutus, tutkimus, laadullinen tutkimus

ABSTRACT

Hartikainen, Kati, Kekäläinen, Merja & Pälve, Leeni. "Nähtäs niin kun siinä lapsessa paljon hyvää ja semmosta positiivista" - Parents' experiences and hopes of companionship between parents and day care personnel. Language: Finnish. Pieksämäki, Autumn 2016, 58 p., 4 appendices. Diaconia University of Applied Sciences, Degree Programme in Social Services: Bachelor of Social Services + early childhood education teacher qualification.

The aim of the thesis was to clarify parents' experiences about co-operation with day care personnel. Another aim of the study was to bring out the parents' hopes about the co-operation between the parents and the day care personnel and what kind of hopes the parents have about issues related to parenting. The background theory consists of companionship between the parents and the day care personnel, parenthood, copartnership and interaction.

In this survey we used the qualitative research method. The material was collected by a questionnaire and theme interviews from the parents that have children under three years of age in day care in six day care centers, Aittolampi, Haapaniemi, Puijonlaakso, Pölläkänlahti, Saarikello and Tuuliviiri in Kuopio. There were 85 parents and 12 of them answered the paper version of the questionnaire and the electronic version called Webropol was answered by four, the response rate being 19. There were also four theme interviews. The open questions were analyzed by using the data-driven content analysis method.

The results of this survey are that parents were satisfied with the co-operation and interaction with the day care personnel. Parents told that the interaction was confidential and open and most of the parents hoped that the co-operation would continue in the future as same as it has been now. Their experience was that they could influence to early childhood education by telling their hopes and opinions to the personnel. The parents experienced that they had received support for parenting by discussing with the personnel and by getting examples for everyday life. Most of the parents felt that the current situation was good in companionship and hoped to get the same kind of support in the future as they had received earlier. The conclusion of this survey was that the parents did not bring any new suggestions to companionship. They were satisfied with the current situation.

Keywords: early education, day care, companionship, parenthood, copartnership of parents, interaction, research, qualitative research method

SISÄLTÖ

TIIVISTELMÄ	2
ABSTRACT	3
1 JOHDANTO JA TAUSTA	5
2 VARHAISKASVATUKSEN TAUSTALLA.....	7
2.1 Varhaiskasvatuksen asiakirjat.....	7
2.2 Bronfenbrennerin ekologinen systeemiteoria	9
3 KASVATUSKUMPPANUUS	13
3.1 Mitä kasvatuskumppanuus on?.....	13
3.2 Vuorovaikutus osana kasvatuskumppanuutta.....	16
3.3 Vanhemmuus osana kasvatuskumppanuussuhdetta	20
3.4 Osallisuus kasvatuskumppanuudessa	23
4 TUTKIMUSONGELMAT JA TAVOITTEET.....	26
5 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS	27
5.1 Tutkimuksen kohderyhmä	27
5.2 Laadullinen tutkimus	27
5.3 Aineiston keruu.....	29
5.4 Aineiston analysointi	32
6 TULOKSET	35
6.1 Kasvatuskumppanuuden määrittely.....	35
6.2 Vanhempien kokemukset kasvatuskumppanuuden toteutumisesta.....	36
6.3 Vanhempien toiveet.....	42
7 TULOSTEN TARKASTELUA JA JOHTOPÄÄTÖKSET	45
8 EETTISYYS JA AMMATILLINEN KASVU	51
8.1 Tutkimuksen eettisyydestä ja luotettavuudesta	51
8.2 Opinnäytetyöprosessista ja ammatillisesta kasvusta	53
LÄHTEET.....	57
LIITTEET	60

1 JOHDANTO JA TAUSTA

Opinnäytetyön aiheen idea lähti siitä, että työssämme päiväkodissa kasvatuskumppanuus on tärkeä osa kasvattajien työtä ja yhteistyö vanhempien kanssa on edellytys lapsen hyvinvoinnin turvaamiseksi. Halusimme selvittää, millaista kasvatuskumppanuutta vanhemmat itse toivovat ja millaista se on heidän mielestään tähän asti ollut henkilöstön kanssa. Saatua palvelua on myös hyvä tarkastella sen suhteen, onko se vanhempien mielestä tarkoituksenmukaista ja heidät huomioivaa.

Kuopiossa kunnallinen varhaiskasvatus on jaettu asuinalueiden mukaan kuuteen palvelualueeseen (Kuopion kaupunki i.a.). Tarkoituksenamme oli kartoittaa kattavasti vanhempien kokemuksia ja toiveita kaikilta palvelualueilta. Kullakin palvelualueella on useita päiväkoteja, ja valitsimme jokaiselta alueelta yhden päiväkodin. Kartoitimme päiväkotien kiinnostusta osallistua tutkimukseemme ja valituiksi tulivat ne päiväkodit, jotka ilmaisivat suostumuksensa. Käydessämme läpi aiempia tutkimuksia huomasimme, ettei Kuopiossa ole aiemmin tehty vastaavaa alueellista tutkimusta kasvatuskumppanuudesta, jossa olisi kartoitettu vanhempien kokemuksia ja toiveita. Kohderyhmäksi valitsimme alle kolmevuotiaiden lasten vanhemmat. Lapsi aloittaa päivähoiton yleensä juuri alle 3-vuotiaana, ja kasvatuskumppanuus hänen vanhempiensa ja henkilöstön välillä alkaa rakentua silloin (Kekkonen 2012, 50–51). Kokemuksemme mukaan vanhemmat haluavat keskustella lapsen perushoitoon ja kasvatukseen liittyvistä asioista. Nämä keskustelut luovat pohjaa luottamukselliselle yhteistyölle, mikä on nähtävissä myös tutkimuksemme tuloksissa.

Tutkimuksemme oli laadullinen eli kvalitatiivinen, sillä vanhempien omakohtaiset kokemukset ja mielipiteet tulevat parhaiten esiin laadullisen tutkimuksen keinoin. Puusan ja Juutin mukaan sillä on mahdollista saada kuuluviin ihmisten erilaiset mielipiteet (Puusa & Juuti 2011, 31). Tutkimuksemme viitekehys muodostui teoriasta sekä tutkimuksen kannalta keskeisistä käsitteistä ja aiemmista tutkimuksista. Bronfenbrennerin ekologinen systeemiteoria ja sen mikro- ja mesosysteemien vaikutus kodin ja varhaiskasvatuksen yhteistyöhön näkyvät myös teoriaosuudessa. (Puroila & Karila 2001, 205.) Keskeiset käsitteemme olivat varhaiskasvatus, kasvatuskumppanuus, vanhemmuus, vanhempien osallisuus, vuorovaikutus sekä päivähoiton henkilöstö. Käsitteiden määrit-

telyjä etsimme kirjallisuudesta ja tieteellisistä artikkeleista sekä aihetta käsittelevistä aiemmista tutkimuksista. Analysoimme tutkimusaineistomme sisällönanalyysillä.

Uusi varhaiskasvatustuki tuli voimaan 1.8.2015, ja se painottaa kodin ja varhaiskasvatuksen välisen yhteistyön kehittämistä. Laki velvoittaa varhaiskasvatuksen toteuttajia uudistamaan kumppanuus-, yhteistyö- ja osallisuuskäytäntöjä. Vanhemmille tulee järjestää nykyistä enemmän mahdollisuuksia osallistua ja vaikuttaa varhaiskasvatuksen suunnitteluun ja arviointiin. Myös valtakunnallinen varhaiskasvatussuunnitelman perusteet on muutostyön alla, ja sen on suunniteltu tulevan voimaan 1.8.2017. (Varhaiskasvatustuki 2015; Karila 2016, 6, 41.) Kuopion omassa varhaiskasvatuksen suunnitelmassa, Kasvattajan käsikirjassa, kasvatuskumppanuus linjataan pääpiirteittäin samoin kuin voimassa olevassa valtakunnallisessa varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa. Molemmissa painotetaan kodin ja päivähoiton tietoista yhteistyötä lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen tukemisessa. Molemmat painottavat myös vanhempien ensisijaisuutta kasvattajana, ja toisaalta päivähoiton henkilöstön asiantuntemusta. (Stakes 2005, 31; Kuopion kaupunki 2012, 2.)

Sosionomikoulutuksen yhteydessä suoritimme myös lastentarhanopettajan kelpoisuutta, ja tutkimuksemme antoi pohjaa myös omalle ammatilliselle kasvullemme. Kasvatuskumppanuuden sisältö ja merkitys avautuivat meille tutkimuksemme myötä, ja osaamme tulevaisuudessa kiinnittää paremmin huomiota vanhempien siinä esiin nostamiin asioihin. Voimme työssämme kiinnittää vastaisuudessa paremmin huomiota niihin elementteihin, joita kasvatuskumppanuuden ylläpitämisessä tarvitaan, kuten avoimuuteen ja luottamuksellisuuteen. Tutkimuksestamme saadun tiedon eli vanhempien kokemusten ja toiveiden pohjalta pystymme jatkossa kehittämään omia ja työyhteisön työmenetelmiä sekä vastaamaan aiempaa paremmin vanhempien toiveisiin. Myös muut varhaiskasvattajat voivat hyödyntää tutkimustuloksiamme omassa työssään.

2 VARHAISKASVATUKSEN TAUSTALLA

2.1 Varhaiskasvatuksen asiakirjat

Varhaiskasvatuksella tarkoitetaan varhaiskasvatuslain mukaan lapsen suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostamaa pedagogiikkaa painottavaa kokonaisuutta (Varhaiskasvatuslaki 2015). Varhaiskasvatus on kasvatuksellista vuorovaikutusta, jonka tavoitteena on tukea lasten tasapainoista kasvua, kehitystä ja oppimista sekä edistää hyvinvointia. Tarvitaan vanhempien ja kasvatuksen ammattilaisten kiinteää yhteistyötä, kasvatuskumppanuutta, jotta perheiden ja kasvattajien yhteinen kasvatustehtävä muodostaa lapsen kannalta mielekkään kokonaisuuden. On myös varmistettava kehittävä, oppimista edistävä, terveellinen ja turvallinen varhaiskasvatusympäristö. Lähtökohtana on tietoon ja tutkimukseen sekä pedagogisten menetelmien hallintaan perustuva kokonaisvaltainen näkemys lasten kasvusta, kehityksestä ja oppimisesta. Varhaiskasvatusta järjestetään varhaiskasvatuspalveluissa, joista keskeisimpiä ovat päiväkotitoiminta, perhepäivähoito sekä erilainen avoin toiminta. Varhaiskasvatuspalveluja tuottavat kunnat, järjestöt, yksityiset palveluntuottajat sekä seurakunnat. (Stakes 2005, 11.) Tutkimuksessamme käytimme käsitteitä päivähoito ja varhaiskasvatus rinnakkain.

Yhteiskuntamme järjestää, valvoo ja tukee varhaiskasvatusta. Sitä ohjaavat Suomessa valtakunnalliset ja toisaalta kunnan omat asiakirjat. Valtakunnalliseen ohjaukseen liittyvät päivähoitoa ja esiopetusta koskevat lait ja asetukset. Varhaiskasvatuksen valtakunnalliset linjaukset sisältävät varhaiskasvatuksen keskeiset periaatteet ja kehittämisen painopisteet. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet ohjaavat valtakunnallisesti varhaiskasvatuksen sisältöä ja laatua sekä samalla kuntien varhaiskasvatussuunnitelmien laatimista. Kunnan varhaiskasvatuksen linjauksista ja strategioista ilmenevät kunnan varhaiskasvatuksen järjestämisen keskeiset periaatteet, kehittämisen painopisteet ja kunnan varhaiskasvatuksen palvelujärjestelmä. (Stakes 2005, 8–9.)

Kuopion kaupungin kunnallisen päivähoiton toimintaa ja suunnittelua ohjaa valtakunnallisen varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden lisäksi Kasvattajan käsikirjaksi nimetty paikallinen varhaiskasvatussuunnitelma. Kuopiolaisen päivähoitopalvelun keskei-

siä periaatteita ovat palveluhenkisyys, luottamuksellisuus, lapsilähtöisyys sekä kasvatuskumppanuus. (Kuopion kaupunki 2012, 7.) Kunkin päivähoitoyksikön omassa varhaiskasvatussuunnitelmassa kuvataan yksikön varhaiskasvatuksen lähtökohdat sekä niiden toteutuminen arjen kasvatuskäytännöissä. Siinä kuvataan myös alueen tai yksikön erityispiirteitä ja painotuksia. Myös eri palvelumuotojen tarkennetut tavoitteet kirjataan yksikkökohtaiseen suunnitelmaan. (Stakes 2005, 9.)

Yksittäisen lapsen varhaiskasvatus perustuu Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden mukaan lapsen hoitosuhteen alussa päivähoidon henkilöstön ja vanhempien yhdessä laatimaan lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan. Sen tavoitteena on lapsen yksilöllisyyden ja vanhempien näkemysten huomioon ottaminen toiminnan järjestämisessä. Suunnitelman perusteella koko henkilöstö pystyy toimimaan johdonmukaisesti ja lapsen yksilölliset tarpeet tiedostaen. Henkilöstön tehtävänä on havainnoida lapsen kehitystä järjestelmällisesti ja tietoisesti sekä ottaa tämä tieto huomioon toiminnan suunnittelussa. Lisäksi varhaiskasvatussuunnitelmassa sovitaan muun muassa vanhempien kanssa yhteistyön muodoista, ja suunnitelman toteutumista seurataan ja arvioidaan säännöllisesti sekä henkilöstön kesken että vanhempien kanssa. (Stakes 2005, 32–33.)

Lapsen oman varhaiskasvatussuunnitelman tarkoituksena on ohjata ja kehittää kasvattajien pedagogista työtä ja ammatillisuutta. Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma laaditaan, jotta lapselle voidaan taata hänen hyvinvointiaan parhaiten tukeva varhaiskasvatus. Myös yhdessä vanhempien kanssa sovitut linjaukset voidaan näin siirtää kasvattajayhteisön pedagogiseen toimintaan. Suunnitelma perustuu osallistuvaan arviointiin, jossa lapsi, vanhemmat ja kasvattajayhteisö ovat yhteistyössä luomassa lapsen vasusta eräänlaisen lapsen kehityksen kuvauksen, johon kirjataan konkreettiset yhteistyömuodot, vanhempien toiveet ja odotukset päivähoidosta sekä kasvatuskäsitteet. (Kaskela & Kronqvist 2007, 10–11, 13–14, 33.)

Laadukkaan varhaiskasvatuksen kannalta on olennaista koko kasvatusyhteisön ja jokaisen yksittäisen kasvattajan vahva ammatillinen osaaminen ja tietoisuus (Stakes 2005, 11). Lasten päivähoidon henkilöstön kelpoisuusvaatimukseen sovelletaan sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annettua lakia sekä sen nojalla annettuja säännöksiä. Lastentarhanopettajan tehtäviin on oltava vähintään kasvatustieteen kandidaatin tutkinto, johon sisältyy lastentarhanopettajan koulutus, tai sosiaali- ja terve-

ysalan ammattikorkeakoulututkinto, johon sisältyvät varhaiskasvatukseen ja sosiaalipedagogiikkaan suuntautuneet opinnot, sosionomi (AMK) -tutkinto. Lastenhoitajan tehtäviin on oltava soveltuva sosiaali- ja terveystieteiden perustutkinto tai muu vastaava, esimerkiksi lähihoitajan tai lastenohjaajan tutkinto. (Laki sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista 2005, 7§, 8§.) Tässä tutkimuksessa päivähoidon henkilöstöllä tarkoitamme edellä mainittuja varhaiskasvatuksen ammattilaisia, joista käytämme myös nimitystä varhaiskasvattajat tai kasvattajat tarkoittaen näillä käsitteillä samaa.

2.2 Bronfenbrennerin ekologinen systeemiteoria

Bronfenbrennerin ekologisen systeemiteorian sanoma varhaiskasvatuksen teorianmuodostukselle on näkemys, että kasvatus ja kehitys toteutuvat toisiinsa nivoutuvissa, erilaisissa ja eritasoisissa systeemeissä. Teoria auttaa ymmärtämään, kuinka toimiva vuorovaikutus lapsen elämänpiirissä olevien ihmisten kesken edesauttaa lapsen kasvua, kehitystä ja oppimista. (Puroila & Karila 2001, 205.) Teoriassa ympäristön ajatellaan koostuvan sisäkkäin rakentuvista järjestelmistä, joiden toimintaympäristöihin kuuluvat ihmiset ovat aktiivisessa vuorovaikutuksessa keskenään. Bronfenbrennerin kolme oletusta vuorovaikutuksesta olivat, että yksilö on aktiivinen ja ympäristöön vaikuttava, ympäristö vaatii yksilön mukautumaan sen ehtoihin, ja ympäristö muodostuu sisäkkäisistä kehistä ja niiden keskinäisistä suhteista eli mikro-, meso-, ekso- ja makrosysteemeistä. (Härkönen 2008, 25–26.) Tutkimuksessamme tarkastelemme lähinnä mikro- ja mesosysteemeissä olevien ihmisten välistä vuorovaikutusta varhaiskasvatuksessa. Kasvatuskumppanuuden näkökulmasta tarkasteltuna mikrosysteemeinä ovat koti sekä päiväkotiki ja toimintaympäristön ihmisinä vanhemmat sekä päiväkodin henkilöstö.

Bronfenbrennerin mukaan mikrosysteemi on toimintojen, roolien ja ihmisten välisten suhteiden muoto, jonka kehittyvä lapsi kokee tietyssä fyysiset ja aineelliset piirteet omaavassa ympäristössä (Bronfenbrenner 1997, 264). Mikrosysteemiksi kutsutaan lasta lähinnä olevaa kehää, johon kuuluvat lapsen välittömään lähipiiriin kuuluvat ihmiset, kuten lapsen vanhemmat, sisarukset ja toveripiiri. Tyypillisiä mikrosysteemiin kuuluvia toimintaympäristöjä ovat koti ja päiväkotiki. Jokainen näistä mikrosysteemeistä koostuu toiminnoista, rooleista ja ihmisten välisistä suhteista. Mikrosysteemeissä tapahtuvat kas-

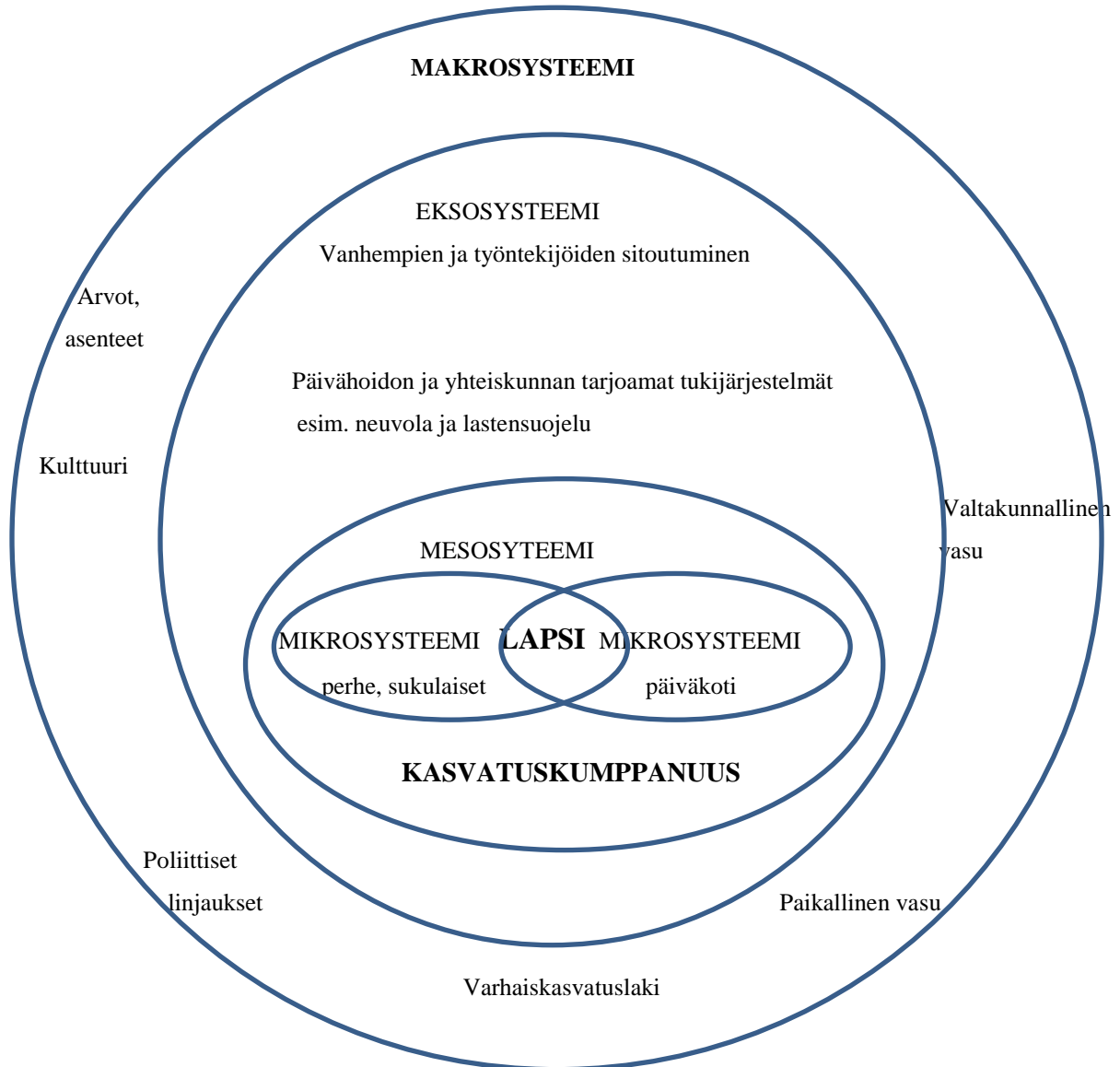
vatukselliset käytänteet muodostuvat lapsen ja aikuisen ominaisuuksien perusteella, ja nähdään, että kasvatuksessa lapset sekä aikuiset kasvattavat toisiaan. (Puroila & Karila 2001, 207–208, 223.)

Mesosysteemi muodostuu, kun kaksi mikrosysteemiä kohtaa. Bronfenbrennerin mukaan mesosysteemi käsittää kahden tai useamman lapsen lähiympäristöön kuuluvien henkilöiden yhteydet ja vuorovaikutusprosessit. Bronfenbrennerin teoriassa (1979) tätä kutsutaan ekologiseksi siirtymäksi, jossa lapsi nähdään myös aktiivisena vaikuttajana. (Bronfenbrenner 1997, 263.) Kasvatuskulttuuria tarkasteltaessa mesosysteemin näkökulmasta oleelliseksi muodostuu mikrosysteemien kasvatuskulttuurien keskinäinen yhteensopiavuus (Puroila & Karila 2001, 209, 223). Mesosysteemin muodostumisen vaihe on lapsen kasvulle, kehitykselle ja oppimiselle merkittävä. Käytännössä alle kolmevuotias lapsi voi toimia aktiivisena toimijana ja vaikuttajana vain mikro- ja mesotasolla.

Bronfenbrennerin mukaan eksosysteemi käsittää lapsen elinympäristössä olevien kahden tai useamman ympäristön välisen yhteyden ja prosessit, joissa ainakaan yhdessä lapsi ei ole itse aktiivisena vaikuttajana (Bronfenbrenner 1997, 264). Härkösen mukaan tämä määritelmä johtaa huomaamaan, että lapsen elämässä on useampia tasoja, jotka vaikuttavat välillisesti lapsen elämään, vaikkei hän itse toimi niissä aktiivisena jäsenenä. Eksosysteemit ovat lapsen lähiympäristöön kuuluvia laajempia systeemejä, joilla on vaikutus lapsen kehitykseen välillisesti. Niitä ovat esimerkiksi vanhempien työpaikat ja sosiaali- ja terveystalvelut, sosiaalinen turvaverkosto ja päivähoiton tukijärjestelmät. (Härkönen 2008, 31–34.)

Bronfenbrennerin mukaan makrosysteemi on kulttuureille, alakulttuureille tai muulle laajemmalle sosiaaliselle kontekstille tunnusomaisten järjestelmien kaiken kattava muodostelma. Se käsittää niitä yhdenmukaisuuksia, voimavaroja, vaaroja, elämäntapoja, mahdollisuuksia, elämänkulun rakenteita, ja vaihtoehtoja, joita mikro-, meso-, ja eksosysteemit pitävät sisällään. (Bronfenbrenner 1997, 266.) Makrosysteemiin kuuluvat muun muassa yhteiskunnan lait ja asetukset, arvot, asenteet, kulttuuriset ja historialliset tekijät sekä teoriat ja ideologiat (Härkönen 2008, 32). Makrosysteemit ovat siis lapsen elämään kuuluvia laajempia systeemejä, joiden vaikutus kehitykseen tapahtuu välillisesti. Makrosysteemin vaikutusta lapsen kehitykseen voidaan tarkastella yhteiskunnallisilla

muutoksilla, joilla on välitön vaikutus perheen elämään, kuten vanhempien työttömyydellä tai perheen sosioekonomisella asemalla. (Puroila & Karila 2001, 209.)

Kasvatuskumppanuus Bronfenbrennerin ekologisen systeemiteorian valossa tarkasteltuna. Hartikainen, Kekäläinen ja Pälve 2016, mukaillen Kannista ja Siegfriedsiä 2012, 48.

Kasvatuskumppanuuden näkökulmasta tarkasteltuna toimijana nähtävä lapsi on vuoro-vaikutuksessa lähimpien mikrosysteemiensä, perheen ja päiväkodin kanssa. Näissä systeemeissä lapsen kehitykseen vaikuttavat vanhemmat ja sisarukset ja toisaalta päivähoidon työntekijät ja toiset päivähoitossa olevat lapset. Perheen ja päiväkodin välinen vuoro-

rovaikutus muodostaa puolestaan lapselle mesosysteemin. (Bronfenbrenner 1997, 263–267.)

Iso-Kuusela toteaa, että lapsen kehitykselle yhteistyö mikro- ja mesosysteemien välillä on välttämätöntä kasvatuskumppanuudessa. Siinä tarvitaan jaettua osallistumista ja sitoutumista, kommunikaatiota ja tiedon olemassaoloa toisista ympäristöistä, jotta lasta osataan kohdella hänen tarpeidensa ja kiinnostuksen kohteidensa mukaan. Iso-Kuusela tuo esille myös Bronfenbrennerin näkemyksen, että ekologisessa teoriassa toimintaympäristöjen sijoittuminen tietyille systeemitasolle ei ole pysyvää, sillä elämänmuutokset, kasvu ja kehitys saavat aikaan toimintaympäristön siirtymisen uudelle tasolle. Näin käy esimerkiksi lapsen siirtyessä ikätasoltaan 3–5-vuotiaiden ryhmään. Näissä siirtymissä on tärkeää vaalia kasvatuskumppanuutta. Iso-Kuuselan mukaan se auttaa lasta siirtymään tasolta toiselle vanhempien ja päivähoiton henkilöstön tukiessa toisiaan sekä lasta. (Iso-Kuusela 2008, 10.)

Puroila ja Karila toteavat, että Bronfenbrennerin ekologinen teoria heijastuu suomalaiseen varhaiskasvatustyöhön. Teoria auttaa heidän mukaansa hahmottamaan paremmin päivähoiton keskeisiä kasvatuksellisia ilmiöitä sekä kehittyvän yksilön ja hänen kasvuympäristönsä välistä vuorovaikutusta eri konteksteissa. Mikrosysteemin tasolla kasvatuskumppanuudessa korostuvat kasvatuksellinen vuorovaikutus, kasvatukseen osallistuvien ominaisuudet, erilaiset roolit, kasvatuskäsitykset ja -kulttuurit. Vuorovaikutukseen osallistuvia henkilöitä ovat lapsi, hänen vanhempansa, päivähoiton henkilöstö ja lapsen vertaisryhmä. Kasvatuskumppanuussuhde muodostuu mesosysteemissä. Hyvän kasvatuskumppanuussuhteen syntymiseen vaikuttavat eri kasvatuskulttuurien välinen yhteensopivuus ja yhteisten kasvatuskäytännöiden löytäminen. Eksosysteemissä kohtaavat eri systeemien voimavarat ja esimerkiksi annettu tuki. Makrotasolla vuorovaikutukseen vaikuttavat yhteiskunnalliset tekijät, kulttuuri sekä esimerkiksi perheen sosioekonomisen asema. (Puroila & Karila 2001, 204–205, 208–209, 222–223.)

3 KASVATUSKUMPPANUUS

3.1 Mitä kasvatuskumppanuus on?

Tutkimuksessamme keskityimme pohtimaan vanhempien kokemuksia ja toiveita liittyen kasvatuskumppanuuteen, jota pidimme keskeisimpänä käsitteenä opinnäytetyössämme. Voimme puhua siinä myös kumppanuudesta tai yhteistyöstä, jolla tarkoitimme kasvatuskumppanuutta. Uudessa varhaiskasvatuslaissa kasvatuskumppanuudesta puhutaan yhteistyönä, jonka tavoitteena on toimia yhdessä vanhempien kanssa lapsen tasapainoisen kehityksen ja kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin parhaaksi. Lisäksi yhteistyöhön kuuluu myös tukea lapsen vanhempaa tai muuta huoltajaa tämän kasvatustyössä. (Varhaiskasvatuslaki 2015, 2a §.)

Kasvatuskumppanuudessa vanhemmat ja päiväkotien henkilöstö sitoutuvat tietoisesti lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen tukemiseen. Onnistuneen yhteistyön muodostuminen edellyttää molemminpuolista kunnioitusta, luottamusta ja tasavertaisuutta. (Stakes 2005, 31.) Kaskelan ja Kekkonen mukaan kasvatuskumppanuussuhteessa tulee näkyä työntekijän kunnioittava asenne perhettä kohtaan. Kunnioitus helpottaa toimivan vuorovaikutuksen syntymistä, jolloin molempien osapuolten on helpompi tuoda asioita esille avoimesti. Kunnioitus näkyy suhteessa myös perheen arvojen ja kasvatusnäemyksen arvostamisena. Luottamus päivähoiton työntekijöihin rakentuu työntekijän ja lapsen välisestä suhteesta sekä millä tavalla työntekijät tuovat esille tietämystään ja tuntemustaan lapsesta. (Kaskela & Kekkonen 2006, 34, 36.) Tasavertaisessa kasvatuskumppanuudessa vanhemmilla on aina ensisijainen kasvatusvastuu ja -oikeus lapsensa asioissa. Kumppanuussuhteessa ensisijalla ovat lapsen tarpeet, jolloin vanhempien ja kasvattajien tiedot ja kokemukset lapsesta muodostavat yhteistyön pohjan lapsen edun sekä kasvun ja kehityksen turvaamiseksi. Henkilökunnan vastuulla on luoda edellytykset yhteistyölle. (Stakes 2005, 31.)

Kasvatuskumppanuuden tavoitteena on syventää vanhempien ja kasvattajien kohtaamisia. Kun keskusteluja käydään luottamuksellisesti ja jaetaan niin vanhemmilta tuleva lapsen tuntemus kuin henkilöstön ammatillinen näkemys, voidaan keskustelussa päästä syvälliselle tasolle. Subjektiiivinen hoito-oikeus on antanut myös vanhemmille mahdol-

lisuuksia saada enemmän tukea lasten kasvatukseen. Kotien kasvatustyön tukeminen on henkilöstön ammatillinen tehtävä, ja sen voidaan sanoa olevan vanhempien rinnalla kulkemista. Henkilöstön tehtävänä on luoda vanhemmille hyvä kokemus siitä, että he toimivat yhteisymmärryksessä vanhempien kanssa lasta koskevista asioista. Työntekijä neuvottelee vanhemman kanssa niistä tavoitteista, joihin lapsen tilanteessa pyritään. Tämä parantaa kasvatuskumppanuussuhteen laatua ja antaa paremman pohjan jatkossa kumppanuudelle. Perheille pitää antaa myös mahdollisuus osallistua enemmän oman lapsensa varhaiskasvatukseen vaikuttamalla esimerkiksi toiminnan suunnitteluun ryhmätasolla. (Kaskela & Kekkonen 2006, 17–20.)

Kasvatuskumppanuudessa tavoitteena on myös lapsen etujen toteutuminen siten, että lapsi voi olla itse toimijana ja kokijana ja että hän tulee nähtyksi ja ymmärretyksi. Myös tämän tavoitteen toteutumiseen tarvitaan molempien osapuolten, vanhempien ja henkilöstön, yhteistä näkemystä ja tietämystä. Henkilöstö jakaa päivän aikana tekemiään havaintoja lapsen leikistä, kokemuksista, tarpeista ja toiveista vanhempien kanssa ja vanhemmat kertovat, mitä lapsi kotona viestittää toiminnallaan. (Kaskela & Kekkonen 2006, 17–18.) Kasvatuskumppanuudessa tavoitteena on myös tunnistaa lapsen mahdollisia tuen tarpeita mahdollisimman varhaisessa vaiheessa ja tarjota niihin asiantuntevaa apua yhteistyössä eri alojen asiantuntijoiden kanssa (Stakes 2005, 32.) Yhteistyö vanhempien kanssa on silloin ensiarvoisen tärkeässä asemassa, ja onnistunut kasvatuskumppanuus on edellytys asioiden sujuvalle eteenpäin viemiselle.

Alle 3-vuotiaiden lasten parissa työskenneltäessä korostuu omahoitajuus. Omahoitajan tehtävänä on kannatella lasta hoitopäivän aikana luoden hänelle turvallisuuden tunteen. Omahoitaja tutustuu lapsen vanhempiin ja luo heihin kasvatuskumppanuussuhteen, joka tukee lapsen kehitystä. Aloittaessaan hoidon pieni lapsi tarvitsee tunteen siitä, että häntä varten on olemassa oma aikuinen, joka on hänen tukenaan vanhemman ollessa poissa lapsen luota. Turvallisuuteen kuuluu kokemus siitä, että hoitajalla on yhteys poissaolevaan vanhempaan. Hoitaja kertoo vanhemmalle päivän päätteeksi merkityksellisiä tapahtumia lapsen hoitopäivästä lapsen puolesta. (Kanninen & Sigfrids 2012, 105, 111.) Pieni lapsi ei vielä osaa sanallistaa päivänsä vanhemman lapsen lailla, joten omahoitajan havainnoimaa tietoa lapsen päivän sujumisesta tarvitaan, jotta vanhemmille välittyisi lapsensa hoitopäivästä riittävän kattava kuva. Mikäli omahoitaja ei ole hakutilanteessa itse läsnä, on lapseen liittyvät tiedot päivän aikana hyvä jollakin tavoin tiedottaa

myös muille päiväkodin työntekijöille suullisesti tai kirjallisesti, jotta tiedonvaihto olisi mahdollista.

Kasvattajista käytetään omahoitajanimitystä erityisesti alle kolmevuotiaiden lasten kanssa työskennellessä. Kuopion kaupungissa tuetaan alle 3-vuotiaiden lasten hoidon aloitusta esimerkiksi järjestämällä perheille mahdollisuuden tutustua päiväkodin tiloihin ja hoitajiin sekä toimintaan ennen hoitosuhteen alkua useamman viikon ajan. Tällöin perhe on lapsen omahoitajan kanssa tiiviisti, ja kasvatuskumppanuussuhteelle luodaan pohja. Kasvattajan käsikirjassa linjataan, että koko työyhteisön tulee tukea erityisesti alle 3-vuotiaiden päivähoidon aloitusta esimerkiksi työaikajärjestelyjen avulla. Kasvatuskumppanuuden toteutumisen edellytyksenä on, että vanhemmille kerrotaan päivittäin havaintoja lapsesta, ja lapsen vahvuuksiin kiinnitetään erityistä huomiota. Huolenaiheet tuodaan esiin kertomalla konkreettisia havaintoja, ja ratkaisuja niihin etsitään yhdessä vanhempien kanssa. Vasu-keskusteluissa jokaisen perheen kanssa sovitaan yksilöllisesti yhteistyömuodoista. (Kuopion kaupunki 2012, 2, 7.)

Kekkonen määrittelee tutkimuksessaan vuonna 2012 kasvatuskumppanuutta suhteiden luomisen näkökulmasta. Kun lapsi aloittaa päivähoidon, vanhemman ja kasvattajan välille syntyy suhde. Päivähoito voi Kekkonen mukaan olla yksi paikka, jossa ihmisten välisiä suhteita voidaan parantaa ja ne voivat olla osallistujilleen merkityksellisiä. Kasvatuskumppanuudessa on kyse suhteiden synnyttämisestä ja ylläpitämisestä. Suhteessa tavoitellaan toisen kunnioittamista, kuulemistä ja luottamusta. Kasvattajien, vanhempien ja lapsen välinen vuorovaikutus vaikuttaa kaikkiin osapuoliin. Vanhemmat odottavat kasvattajien luovan lapseensa hyvän vuorovaikutussuhteen ja keskustelevan heidän kanssaan lapseensa liittyvistä asioista. (Kekkonen 2012, 50–52.) Kun kasvattajat luovat lapsen hyvän suhteen, he oppivat tuntemaan lapsen paremmin ja pystyvät siten kertomaan vanhemmille tarkempaa ja yksityiskohtaisempaa tietoa lapsesta. Tämä syventää luottamusta.

Iso-Kuuselan tutkimuksen mukaan henkilöstö koki vanhemmille turvallisen ilmapiirin perustaksi sille, että vanhemmat uskaltavat tuoda esiin huolenaiheensa. Henkilöstöltä vaaditaan hienotunteisuutta, koska vanhemmuus ja koti ovat perheille henkilökohtaisia asioita. Yhteistyössä koettiin tärkeäksi kunnioitus, avoimuus, joustavuus, luottamus sekä yhteisten sopimusten tekeminen ja niistä kiinni pitäminen. Vanhemmat arvostivat

tiedonkulkua ja päivittäisiä keskusteluja sekä avointa vuorovaikutusta. Vanhemmilla oli myös kokemus, että he saavat tukea vanhemmuuteensa. (Iso-Kuusela 2008, 42–47, 61.)

Lehtipää tarkasteli tutkimuksessaan vanhempien ja päivähoitohenkilöstön välistä yhteistyötä ja kasvatuskumppanuutta vanhempien näkemysten ja kokemusten pohjalta. Lehtipää määritteli tutkimuksessaan kasvatuskumppanuuden olevan päivähoiton ja vanhempien yhteistä toimintaa lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen tukemisessa. Tutkimuksessa tarkasteltiin yhteistyön luottamuksellisuutta, avoimuutta, päiväkodin työntekijöiden sitoutumista lapsen kasvatukseen sekä vanhemmuuden tukemista. Lehtipään tutkimuksessa nousi esille vanhempien tyytyväisyys päivähoitoon sekä vanhempien ja henkilökunnan väliseen yhteistyöhön. Vanhemmat pitivät henkilökuntaa ystävällisenä ja myönteisenä, sekä kokivat työntekijöiden pitävän kiinni yhteisistä sopimuksista. He kokivat olevansa tasavertaisia keskustelukumppaneita henkilökunnan kanssa, ja että kaikista asioista voidaan puhua avoimesti ja luontevasti. Esille nousi, että he pitivät tärkeänä keskusteluja esimerkiksi tuonti- ja hakutilanteissa sekä yhteisiä kasvatuskeskusteluja. Vanhemmat painottivat myös yleisen tiedonkulun ja tiedottamisen tärkeyttä kodin ja päivähoiton välillä. Lisäksi vanhemmat kokivat positiivisena asiana hoitoajoissa joustamisen. Vanhemmat toivat esille myös helppouden lähestyä tuttua henkilökuntaa ja vähäinen henkilöstön vaihtuvuus nähtiin myönteisenä asiana. Vanhemmilta tuli positiivista palautetta monipuolisen toiminnan järjestämisestä sekä uusien taitojen opettamisesta. Lapsen kehityksen tukemiseen liittyen vanhemmat olivat erityisen tyytyväisiä lapsen yksilöllisyyden ja erityistarpeiden huomioimiseen. Lisäksi henkilökunnan tärkeäksi tehtäväksi nimettiin myös lapsen tukeminen esimerkiksi erilaisissa elämän muutostilanteissa. Vanhemmat olisivat toivoneet enemmän henkilökunnalta tukea vanhempien keskinäisen yhteistyön syntymiselle. (Lehtipää 2007, 7, 19, 27–29.)

3.2 Vuorovaikutus osana kasvatuskumppanuutta

Vuorovaikutusosaaminen on kommunikoinnin ja suhteiden luomisen taitoja. Se näkyy kykyinä tunnistaa vuorovaikutuksen elementtejä keskustelun aikana ja arvioida ja muuttaa omaa vuorovaikutusta sen mukaan. Dialogisuus on vuorovaikutuksen keskeinen käsite. Se on rohkeutta olla vastavuoroisesti vanhemman kanssa samalla tasolla, kuunnella ja kohdata vanhempi aidosti sekä löytää yhdessä ajatuksia ja oivalluksia asioille ja

rakentaa yhteistä ymmärrystä. Vanhempi kohdataan kunnioittavasti riippumatta hänen taustoistaan tai elämäntilanteestaan. (Mönkkönen 2007, 28–31, 86–87.)

Vilen, Leppämäki ja Ekström määrittelevät vuorovaikutuksen ihmisten väliseksi, jatkuvaksi ja tilannesidonnaiseksi tulkinnaksi toisten toiminnasta. Sen aikana jaetaan ajatuksia ja tunteita ja viestitään asioita muille. Se on yhdessä tekemistä ja yhdessä olemista ja siinä luodaan yhteyttä ja saadaan palautetta toiminnasta. Vuorovaikutus voi olla sanallista ja sanatonta. Sanatonta vuorovaikutusta ovat esimerkiksi ilmeet, eleet ja äänen vaihtelut. Sanaton vuorovaikutus voi kertoa jotain lisää esimerkiksi vanhemman tunnetilasta tai se voi olla ristiriidassa sanallisen vuorovaikutuksen kanssa. Vuorovaikutukseen vaikuttavat osapuolten maailmankatsomukset, tasavertaisuus ja luottamus. (Vilen, Leppämäki & Ekström 2008, 18–26.) Varhaiskasvatuksessa vuorovaikutusta pidetään yllä keskustelun ja aktiivisen kuuntelun kautta. Kuuntelu viestii hyväksyntää ja auttaa puhujaa selventämään ajatuksiaan ja tunteuksiaan. (Järvinen, Laine & Hellman-Suominen 2009, 159.)

Kekkonen käsittelee tutkimuksessaan vuorovaikutusta dialogina ja dialogisuutena sekä kasvatusvuorovaikutuksena. Hän määrittelee dialogin toteutuvan keskustelussa, kommunikaatiossa ja vuorovaikutuksessa. Dialogisuudessa puolestaan ihminen kasvaa omaksi itsekseen vuorovaikutuksessa ja suhteissa toisiin ihmisiin. Kasvatusvuorovaikutuksen ydinkysymyksenä Kekkonen esittelee Powellin (1995, 1998) näkemystä siitä, miten kasvatusvuorovaikutuksessa saatu tieto muutetaan käytännön pedagogiikkaa ohjaaviksi toiminnoiksi. Olennaista on kaikkien suhteessa mukana olevien vuorovaikutustaidot. Vuorovaikutus on Kekkonen mukaan kehittyvä prosessi, jossa osapuolten luottamuksen kasvaessa jaetaan eriytyneempää ja yksilöityneempää tietoa lapsesta ja sen perusteella voidaan rakentaa yhteistä ymmärrystä lapsen kasvatuksesta. Suotuisin perusta lapsen hyvinvoinnille rakennetaan ympäristöissä, joissa vuorovaikutus toimii hyvin ja kasvatuskäytännöt ovat samansuuntaisia. (Kekkonen 2012, 54, 57–58.)

Salo kokee, että vaikuttaakseen lapsen kehitykseen myönteisesti tulee päiväkodin työntekijän tukea myös lapselle tärkeintä kiintymyssuhdetta, suhdetta omiin vanhempiin. Päiväkodin työntekijän tulisi myös kyetä itse toimimaan vuorovaikutuksessa kuin sensitiivinen vanhempi. Hänen on tärkeää luoda vanhempaan aktiivinen, positiivinen ja kiinnostunut tunneyhteys. Työntekijän tulisi Salon mukaan tukea vanhempaa tämän perus-

tehtävissä sekä hoivata ja huolehtia väsyneestä vanhemmasta. (Salo 2012, 99–100.) Tämän voisi katsoa olevan erityisesti omahoitajan tehtävä.

Erilaisten vanhempien kanssa syntyy väistämättä erilaisia vuorovaikutussuhteita, ja nämä suhteet alkavat tutustumisella toisiinsa. Tutustumisen kautta kumpikin osapuoli rakentaa kuvaa siitä, voiko toiseen luottaa, ja tutustumiseen on varattava riittävästi aikaa. Vähintäänkin se vaatii riittävän määrän yhteisiä kohtaamisia, jotta toisen tapa toimia tulee tutuksi ja häneen oppii kokemuksen kautta luottamaan. Luottamus rakentuu lisäksi kuulluksi tulemisen kokemusten kautta. (Karila 2006, 97, 99, 101.)

Työntekijän sensitiivinen työote herättää vanhemmissa luottamusta lapsen hyvään hoitoon. Luottamus rakentuu myös vanhempien vaikuttamismahdollisuudesta lapsensa hoitoon ja kasvatukseen. Päivittäinen vuorovaikutus lapseen liittyvistä asioista luo perustan luottamukselle ja mahdollistaa yhteisen ymmärryksen syntymisen. Kasvatuskumppanuuden keskeisenä tavoitteena on luoda luottamuksellinen ilmapiiri vanhempien ja henkilöstön väliselle kanssakäymiselle. (Kaskela & Kekkonen 2006, 36.)

Artikkelissaan Knopf ja Swick (2007) tuovat esille, että vanhempien ja päivähoidon henkilöstön välisen vahvan keskusteluyhteyden on havaittu vaikuttavan siihen, miten vanhemmat suhtautuvat lapsensa saamaan hoitoon ja kasvatukseen. Lukuisissa tutkimuksissa onkin heidän mukaansa tullut esille, että luottamus lapsen varhaiskasvattajaan vaikuttaa merkittävästi vanhempien käsitykseen lapsen saaman hoidon laadusta sekä vanhempien suhtautumiseen henkilöstöltä tulevaan vuorovaikutukseen. Luottamuksen vakiinnuttaminen on riippuvainen positiivisen vuorovaikutuksen ylläpitämisestä. (Knopf & Swick 2007, 292.)

Vanhempien ja lasten tarpeisiin vastaava ja positiivisesti asennoituva päivähoidon henkilöstö onnistuu Knopfin ja Swickin mukaan luomaan kunnioittavan suhteen vanhempien kanssa. Vanhempien kokiessa epäluottamusta lastensa hoitajia kohtaan he eivät näe lastensa saamaa hoivaa ja kasvatusta yhtä korkealaatuisena. Liian usein varhaiskasvattajat olettavat ymmärtäneensä vanhempien näkökulmat ja vakiinnuttaneensa merkityksellisen vuorovaikutussuhteen heidän kanssaan. Monet vanhemmat kuitenkin tuovat esille, että heidän puoleensa käännetään harvoin tärkeistä lapsen hoitoon liittyvistä asioista. Kommunikaation pitäisi säilyä avoimena, jotta vuorovaikutussuhteet voisivat kehittyä ja

näitä keskusteluja voitaisiin käydä. Varhaiskasvattajien ja vanhempien välinen vuorovaikutussuhde on merkittävä, ja varhaiskasvattajan siinä käyttämä keskustelutyö on tärkeä tekijä. Vanhempien näkökantaan vaikuttaa heidän saamansa kohtelu. Vanhempien osallisuus lisääntyy, kun päivähoidon henkilöstö on helposti lähestyttävissä sekä vanhempia tukevaa ja kannustavaa. (Knopf & Swick 2007, 291–293.)

Knopf ja Swick nostavat esille Swickin tutkimuksessaan (2004) havaitsemat vanhempien käsitykset siitä, millainen vanhempien ja varhaiskasvatuksen ammattilaisten välinen suhde tulisi olla. Vanhemmat haluavat lapsensa varhaiskasvattajaksi jonkun, joka välittää heistä ja heidän lapsistaan. He haluavat olla osana läheistä, yhteistyöhön perustuvaa ja vuorovaikutteista suhdetta varhaiskasvattajien kanssa. Vanhemmat haluavat myös kunnioitusta ja sitä, että heidät nähdään merkittävänä lapsensa kasvattajatiimin jäsenenä. Vanhemmat haluavat olla mukana päättämässä heihin vaikuttavissa asioissa ja he haluavat nähdä, että heidän ideoitaan arvostetaan ja käytetään laadukkaan päivähoitoympäristön luomisessa. Vanhemmat toivovat myös päteviä varhaiskasvattajia, jotka tarjoavat palvelua tehokkaasti ja perheen tarpeita vastaavasti. (Knopf & Swick 2007, 293.)

Karila linjaa, että vanhempien ja päivähoiton ammattilaisten vuorovaikutussuhde on lapsen kehityksen kannalta merkityksellinen. Vuorovaikutus yhdistää lapsen erilaisia kasvuympäristöjä, kotia ja päivähoitoa ollen samalla osa ehjän kasvuympäristön muodostumista. Käsitykset ja tulkinnat vanhempien kanssa tehtävästä yhteistyöstä ohjaavat Karilan mukaan ammattilaisten toimintaa kasvatuskumppanuussuhteessa. Myös vanhemmilla on omat käsityksensä vuorovaikutuksesta ammattilaisten kanssa, kuten millaisia odotuksia heillä on ja millaiseksi he ymmärtävät oman osallisuutensa vuorovaikutuksessa. Yksi kasvatuskumppanuuden ydinhaasteista Karilan mukaan on, kuinka päästä sellaiseen vuorovaikutukseen, jossa kumppanit tulevat tulkituiksi omien tarkoituksensa mukaisesti eikä esimerkiksi omien ennakoasenteidensa värityksenä. Ammatillaisen on tärkeä pysähtyä pohtimaan, kuinka vanhempien käsityksistä ja odotuksista saadaan luotettavaa tietoa. Karila viittaa vuonna 2005 tekemäänsä tutkimukseen, jossa vanhemmat nostivat esille luottamusta rakentavina tekijöinä erityisesti työntekijän innostuksen työstään ja aidon lapsesta välittämisen. Yhteistyösuhdetta ja luottamuksen syntymistä pohtiessaan vanhemmat kiinnittivät huomiota siihen, että työtiimin sanat ja teot vastasivat toisiaan sekä jokaisen ammatillaisen yksilölliseen tapaan tehdä työtään ja

suhtautua lapseen. Luottamusta herättävä vuorovaikutus perustuu myös hyvälle vuorovaikutusosaamiselle. (Karila 2006, 91, 96–100.)

Vanhempien luottamus päivähoitoon syntyy ja rakentuu Kaskelan ja Kronqvistin mukaan lapseen liittyvistä jaetuista tarinoista. Arkipäivän kokemukset, sattumukset ja pohdinnat lapsen päivästä auttavat yhdessä muodostamaan kokonaisemman kuvan lapsesta. Vanhemmat haluavat kuulla päivähoiton työntekijöiltä perustietojen lisäksi erityisesti sen, miten kasvattaja on nähnyt juuri hänen lapsensa. Päivittäiset kohtaamiset ja keskustelu lapsesta voidaankin sanoa syventävän luottamusta ja kasvatuskumppanuutta. Perheet tarvitsevat ja odottavat lisäksi erilaisten tarinoiden ja tunteiden vastaanottokykyä päivähoiton työntekijöiltä. Näiden tarinoiden kuuleminen niin lapsesta, perheestä kuin vanhemmuudesta vaatii työntekijältä aikaa, tahtoa ja ymmärrystä. Luottamuksellisen suhteen synnyttyä vanhemmat uskaltavat jakaa ajatuksiaan, toiveitaan, odotuksiaan ja pelkojaan. (Kaskela & Kronqvist 2007, 10–11, 13–14, 33.)

3.3 Vanhemmuus kasvatuskumppanuussuhteessa

Kasvatuskumppanuussuhteen toinen osapuoli on lapsen vanhempi tai muu huoltaja. Gerris erittelee vanhemmuuden biologiseen, sosiaaliseen ja psykologiseen osatekijään. Nämä osatekijät voivat esiintyä myös päällekkäisinä. Gerrisin mukaan psykologinen ja sosiaalinen vanhemmuus sisältyy myös biologiseen vanhemmuuteen. Biologinen vanhemmuus määrittelee lapsen geneettisen perimän. Sosiaalisen vanhemmuuden kautta muodostuvat lapsen yhteiskuntaan ja ryhmän jäsenyyteen liittyvät piirteet ja oikeudet. Sosiaalisen vanhemmuuden kautta lapselle annetaan nimi, kansalaisuus ja kansallinen identiteetti. Psykologinen vanhemmuus puolestaan muodostuu vanhempien ominaisuuksista ja tavoista, joilla he tukevat lapsen psykologista identiteettiä. Psykologinen vanhemmuus voi kehittyä ilman biologista vanhemmuuttakin. Tämä toteutuu esimerkiksi adoptioperheissä. (Gerris 1994, 147–149.) Psykologisen vanhemmuuden määrittelyssä huomio kohdistuu lapsen ja vanhemman väliseen kiintymys- ja identifikaatiosuhteeseen, ja se perustuu lapsen tarpeiden täyttämiseen. (Valkonen 1995, 4–6). Vanhemmuudessa on myös juridinen puoli, joka antaa oikeuksia ja velvollisuuksia lapseen nähden lain edessä. Avioliiton tai adoption kautta molemmat vanhemmat ovat juridisesti van-

hempia, mutta esimerkiksi huoltajuus tai elatusvelvollisuus saattaa muuttua erilaisten elämäntilanteiden, kuten avioeron tai lapsen huostaanoton myötä. (Huttunen 2001, 60.)

Vanhemmuutta voidaan määritellä myös roolijaon kautta. Vanhemmuuden roolikartta on syntynyt Varsinais-Suomen lastensuojelukuntayhtymän henkilöstön kehittämistyön tuloksena vuonna 1999. Vanhemmuuden roolikartan tausta-ajatuksena on kysymys siitä, miten vanhemmuutta voidaan hahmottaa mahdollisimman selkeästi ja luontevasti. Roolikartassa on viisi pääroolia: rakkauden antaja, rajojen asettaja, huoltaja, elämänopettaja sekä ihmissuhdeosaaja. Nämä pääroolit jakautuvat kukin lukuisiin alarooleihin, joiden avulla vanhemmuuden eri rooleja voi tarkastella syvällisemmin. Roolikartta on tarkoitettu työvälineeksi ammattilaisille, mutta myös vanhemmille itsearviointiin. Kukin rooli muuttuu lapsen iän, kehitystason ja perheen tilanteen mukana. Lisäksi siihen vaikuttavat yhteiskunnalliset asiat sekä perheen voimavarat ja odotukset. Vanhemmuus siis muuttuu koko ajan, se on yksilöllistä ja moniulotteista. (Varsinais-Suomen Lastensuojelukuntayhtymä 2013.)

Laakkonen toteaa tutkimuksessaan vuonna 2010 vanhemmuus-käsitteen olevan vaikeasti määriteltävä, koska sille ei ole löydettävissä yhtä hyväksyttävää määritelmää. Vanhemmuutta voidaan tarkastella useasta eri lähtökohdasta ja näkökulmasta käsin. Määrittelyä vaikeuttaa se, että käsitteeseen liittyy kaikilla omakohtaisia kokemuksia, tunteita ja henkilökohtaisuuksia. Laakkonen toteaa, että ehkä vanhemmuus on tunnetila, jonka voi ymmärtää vasta kun itse on vanhempi. (Laakkonen 2010, 86.)

Laakkonen tutki, millaisia käsityksiä vanhemmilla on vanhemmuudestaan, perheestä ja kasvatuksesta nykypäivänä sekä siitä, mitkä asiat vaikuttavat vanhempana olemiseen ja miten työn ja perheen yhteen sovittaminen onnistuu. Laakkonen totesi tutkimuksessaan perheen määrittelyn hankalaksi, koska nykypäivän perheet ovat moninaisia ja perhekäsitys muuttuu yhteiskunnan muutosten mukana. Vanhemmuus nähtiin monimuotoisena käsitteenä, johon vaikuttavat muun muassa yksilölliset ominaisuudet, parisuhteen laatu ja perheen sosiaaliset verkostot. Vanhempien mielestä vanhemmuus merkitsee vastuun ottamista lapsen kokonaisvaltaisesta hyvinvoinnista ja tarpeista huolehtimisesta. Vanhemmat kokivat olevansa vastuussa lapsen kasvatuksesta ja yhteistyöstä päiväkodin kasvattajien kanssa. He kokivat kasvatuksen sekä vastuukseen että velvollisuudekseen. Vanhempien kasvatuspäämäärä oli kasvattaa lapsista ”kunnon” kansalaisia ja toisaalta

he toivoivat lapsensa löytävän oman tien, jolla elää omannäköistä ja onnellista elämää. Vanhemmat kokivat, että heidän omalla lapsuudenkodillaan on merkitystä siinä, kuinka he itse toteuttavat vanhemmuuttaan. Laakkonen toteaa, että hänen tutkimuksestaan näkyy selvästi vanhempien halu olla vastuullisia vanhempia, jotka kantavat vastuun lapsen kasvatuksesta, hoidosta ja hyvinvoinnista. (Laakkonen 2010, 30–31, 58, 63–67, 70, 73, 78.)

Päivähoidon henkilöstö on Järvisen, Lainen ja Hellman-Suomisen mukaan koulutettu tarjoamaan vanhemmille apua ja tukea vanhemmuudessaan, ja siinä heitä auttaa tieto lapsesta ja perheen elämäntilanteesta. Vanhemmuutta voidaan tukea esimerkiksi keskustelemalla vanhempien kanssa siitä, mitkä asiat perheessä sujuvat, ja löytää tällä tavalla perheen vahvuuksia. Apuna voidaan käyttää myös vanhemmuuden roolikarttaa. Järvinen ym. kokevat, että päivähoiton omahoitajajärjestelmän käytöstä on ollut hyötyä. (Järvinen, Laine & Hellman-Suominen 2009, 15–16.)

Kasvatuskumppanuussuhteessa on Kannisen ja Sigfridsin mukaan tärkeä korostaa vanhemmuutta lapsen ensisijaisena ihmissuhteena sekä pyrkiä tukemaan sitä lisäämällä vanhemman ymmärrystä lapsen tarpeista ja kehitysvaiheista. Tämä on tärkeää etenkin silloin, kun vanhempien jaksaminen on vähissä tai jos vanhemman lähiverkostot eivät pysty tarjoamaan riittävää tukea vanhemmuudelle. Kasvatuskumppanuutta rakennettaessa päivähoiton työntekijän on annettava aikaa ja tilaa vanhemman kuulemiselle, sillä hyvä yhteistyösuhde vaatii ammattilaiselta kykyä kuunnella. Tämä puolestaan edellyttää tutustumista kunkin perheen tilanteeseen. Kannisen ja Sigfridsin mukaan omahoitajan on olennaista löytää sellainen tapa olla vuorovaikutuksessa perheen kanssa, josta vanhemmalle välittyy arvostus, välittäminen ja avoin kiinnostuneisuus lapsesta ja tämän kasvuympäristöstä. Olennaista olisi myös mahdollistaa vanhemmalle kohdatuksi tulemisen kokemus. Vastaavasti myös lapsi tarvitsee kokemuksen siitä, että häntä hoitavilla aikuisilla eli vanhemmillaan ja päiväkodin henkilöstöllä on hyvä ja toimiva yhteys, ja että he pyrkivät yhteistyössä toimimaan hänen hyvinvointinsa parhaaksi. (Kanninen & Sigfrids 2012, 133–135, 137.)

3.4 Osallisuus kasvatuskumppanuudessa

Kasvatuskumppanuuteen kuuluu myös vanhempien osallisuus. Varhaiskasvatuslaki määrittelee, että lapsen vanhemmille tai muille huoltajille on annettava mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa lapsensa varhaiskasvatuksen suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin. (Varhaiskasvatuslaki 2015, 7§.) Osallisuus ymmärretään tunteena, joka syntyy kun ihminen on osallisena jossakin yhteisössä esimerkiksi opiskelun, työn, harrastus- tai järjestötoiminnan kautta. Yhteiskunnassa osallisuus tarkoittaa jokaisen mahdollisuutta terveyteen, koulutukseen, työhön, toimeentuloon, asuntoon ja sosiaalisiin suhteisiin. Kansallisella tasolla osallisuus merkitsee tasavertaista oikeutta osallistua ja vaikuttaa itseään koskeviin asioihin ja yhteiskunnan kehitykseen. Osallisuuden kokeminen ja sosiaaliset verkostot toimivat suojaavina tekijöinä hyvinvointivajeita ja syrjäytymistä vastaan. (Terveyden ja hyvinvoinninlaitos 2016.)

Osallisuus palvelujen käyttäjänä käsittää oikeuden osallisuuteen itseä koskevissa asioissa ja palvelujen sisällön kehittämisessä. Yksilötasolla osallisuus voidaan nähdä subjektiivisena kokemuksena, poliittisen ja edunvalvonnan vaikuttamisen mahdollisuutena sekä toiminnallisena osallisuutena eri yhteisöissä. Tarkasteltaessa osallisuutta tunteena tai kokemuksena sitä kuvaa voimaantumisen ja valtautuminen sekä ihmisen tunne siitä, että hän tulee hyväksytyksi omana itsenään ja hänen näkemyksiään kuullaan ja otetaan huomioon. Koska osallisuudessa on kyse yhteisöllisyydestä ja kansalaisuuden erilaisista rooleista, on osallisuus myös monimuotoista. (Järvi 2006, 1–2.)

Osallisuus on päivähoidossa Kaskelan ja Kekkosen mukaan mahdollista, kun vanhemmille tarjotaan tilaisuuksia olla mukana oman lapsensa lapsiryhmän, päivähoitoyksikön ja kunnan päivähoidon suunnittelussa ja arvioinnissa (Kaskela & Kekkonen 2006, 25). Lähtökohtana vanhempien ja lasten suorittamalle arvioinnille on, että varhaiskasvatussuunnitelma on koko kasvatusyhteisön yhdessä laatima, se on aktiivisessa käytössä ja sen sisältö on koko henkilöstön ja vanhempien tiedossa. Vanhempien ja lasten suorittama toiminnan arviointi on osa varhaiskasvatuksen jatkuvaa kehittämistä. (Stakes 2005, 34.) Vanhempien osallisuus käytännössä tarkoittaa päivähoidon henkilöstön ja vanhempien välistä vuorovaikutusta ja dialogia kasvatusarvoista, -käsityksistä ja -menetelmistä. Kaskelan ja Kekkosen mukaan osallisuus on vanhempien tunne siitä, että he voivat vaikuttaa lapsensa hoitopaikan toimintaan ja olla sitä kautta osallisena lapsensa kasvatta-

misessa yhdessä varhaiskasvattajien kanssa. (Kaskela & Kekkonen 2006, 26–27.) Karila toteaa, että mikäli vanhempien osallisuutta julkisten varhaiskasvatusinstituutioiden toiminnassa halutaan vahvistaa, on vanhempien ääntä kuunneltava ja toimintakäytäntöjä kehitettävä todellisen osallisuuden mahdollistavaan suuntaan. Syvällisen kasvatuskumppanuuden aikaansaamiseksi tarvitaan jaettuja tulkintoja ja yhteistä päätöksentekoa pelkän tiedon välittämisen tai vaihtamisen rinnalle. (Karila 2006, 107–108.)

Lehtonen, Luosujärvi ja Puttonen tutkivat opinnäytetyössään vanhempien kokemuksia omasta osallisuudestaan oululaisessa päiväkodissa. Tutkimuksessaan he tarkastelivat, onko vanhemmilla esimerkiksi aikaa, halua tai riittävästi tietoa siitä, miten he voisivat olla osallisina päiväkodin toimintaan. Lisäksi he perehtyivät siihen, minkälaisina vuorovaikutustilanteet ja yhteistyö vanhempien ja työntekijöiden välillä näyttäytyvät. (Lehtonen, Luosujärvi & Puttonen 2013, 3, 7.) Vanhempien kokemusten mukaan päiväkodin ja vanhempien yhteistyö koettiin toimivaksi työntekijöiden kiireen kuitenkin hankaloittaessa sitä. Vanhemmat kokivat henkilökunnan olevan kiinnostunut kuulemaan heidän mielipiteitään ja huomioimaan niitä. Vanhempainilloissa oli otettu muistiin heidän ideoitaan ja palautteitaan, mutta he eivät tieneet, miten ideoita on toteutettu, toimintaa kehitetty tai muutettu saadun palautteen perusteella. Vanhempien kokemusten mukaan vasu-keskustelut olivat mukavia ja tasavertaisia tuokioita, jolloin sai keskustella kahden kesken työntekijän kanssa lapsestaan. Tiedonkulun nähtiin myös olevan yhteydessä vanhempien tyytyväisyyteen. Tutkimustulosten perusteella Lehtonen ym. toteavat, että henkilökunnan tulee tarjota vanhemmille mahdollisuuksia osallisuuteen. Vanhempien tulee kuitenkin itse saada päättää, kuinka paljon ovat osallisia. Vanhempien osallisuutta voisi lisätä perustamalla päiväkotiin vanhempaintoimikunnan ja pitämällä tapahtumat työajan ulkopuolella, että kaikilla vanhemmilla olisi mahdollisuus osallistua niihin. Lisäksi kaivattiin sähköistä vasua, jotta siihen voisi paneutua silloin, kun vanhemmilla on parhaiten aikaa. (Lehtonen, Luosujärvi & Puttonen 201, 3, 7, 17, 32, 35.)

Kronqvist ja Jokimies tekivät vuonna 2008 Vaikuta vanhempi -selvitystä, jonka yhtenä osa-alueena oli varhaiskasvatuksen laadun arviointi. Vanhempien osallisuus, kuten lasten ja vanhempien kokemukset palvelujen toteutumisesta, nähtiin tärkeänä tekijänä varhaiskasvatuksen laadun turvaamiseksi ja kehittämiseksi. Arjen käytänteiden kautta osallistuminen nähdään tärkeänä vaikuttamismahdollisuutena vanhemmille ja sitä kautta myös asiakastyytyväisyys lisääntyi. Vanhempien osallisuus varhaiskasvatustyöhön on

tärkeä laadun edistäjä. Selvityksessä todettiin, että vanhempien osallisuudella voidaan ennaltaehkäistä mahdollisia myöhempiä ongelmia, tukea lasta koulun aloitusvaiheessa sekä auttaa syrjäytymisuhan alla olevia lapsia integroitumaan paremmin päivähoidon ja kouluun. (Kronqvist & Jokimies 2008, 15.)

4 TUTKIMUSONGELMAT JA TAVOITTEET

Olemme määrittäneet opinnäytetyön tutkimusongelmiksi

- 1) Millaisia kokemuksia vanhemmilla on kasvatuskumppanuudesta päivähoiton henkilöstön kanssa? ja
- 2) Millaista kumppanuutta vanhemmat toivovat päivähoiton henkilöstöltä kasvatukseen ja vanhemmuuteen liittyvissä kysymyksissä?

Tutkimuksen tavoitteena on kartoittaa, millaisia kokemuksia vanhemmilla on kasvatuskumppanuuden olennaisten osa-alueiden toteutumisesta, sekä siitä, miten varhaiskasvattajat ovat vanhempien näkökulmasta tässä onnistuneet. Lisäksi tavoitteena on kartoittaa vanhempien toiveita liittyen kasvatuskumppanuuteen. Vanhemmilta saatu tieto jaetaan päivähoiton henkilöstölle ja hallinnolle. Tutkimustuloksia voi jatkossa käyttää päivähoiton henkilöstön ja vanhempien välisen yhteistyön kehittämiseen sekä toimintakäytäntöjen uudistamiseen.

5 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

5.1 Tutkimuksen kohderyhmä

Tutkimuksemme kohderyhmäksi valitsimme alle kolmevuotiaiden kunnallisessa päivähoidossa olevien lasten vanhemmat Kuopiossa. Valitsimme tämän kohderyhmän, koska usein päivähoido alkaa lapsen ollessa alle kolmevuotias, jolloin kasvatuskumppanuuden rakentuminen lapsen vanhempien ja varhaiskasvattajien välillä alkaa. Aineisto kerättiin kunnallisista päiväkodeista kuudelta eri palvelualueelta. Kuopiossa kunnallinen varhaiskasvatus on jaettu asuinalueiden mukaan kuuteen palvelualueeseen (Kuopion kaupunki i.a.). Tarkoituksenamme oli kartoittaa kattavasti vanhempien kokemuksia ja toiveita kaikilta näiltä alueilta. Kullakin palvelualueella on useita päiväkotia, ja valitsimme jokaiselta alueelta yhden päiväkodin. Lähetimme satunnaisesti valittujen päiväkotien johtajille sähköpostia. Mikäli päiväkodin henkilöstö oli kiinnostunut osallistumaan, se tuli valituksi tutkimuspäiväkodiksi. Muutama päiväkotikieltäytyi yhteistyöstä, jolloin lähetimme sähköpostia toisen saman palvelualueen päiväkodin johtajalle. Jokaisesta valituksi tulleesta kuudesta päiväkodista valitsimme yhden alle kolmevuotiaiden lasten ryhmän, koska katsoimme, että tällä rajaamisella vastauksia tulisi tutkimuksemme kannalta riittävästi. Yhteensä näissä ryhmissä oli 85 asiakasperhettä, joiden vanhemmille osoitimme kyselyn. Keskimäärin kussakin ryhmässä oli siten 14 perhettä.

5.2 Laadullinen tutkimus

Tutkimuksemme on laadullinen eli kvalitatiivinen. Laadullisen tutkimuksen lähtökohtana on todellisen elämän kuvaaminen mahdollisimman kokonaisvaltaisesti. Todellisuus on moninainen ja siitä on mahdollisuus löytää monen suuntaisia suhteita ja merkityskokonaisuuksia. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2013, 160–164.) Laadullisen tutkimuksen tutkimuskohteet ovat usein ihmisten välisessä vuorovaikutuksessa ja laadullisella tutkimuksella on mahdollista saada kuuluviin myös ihmisten erilaiset mielipiteet sekä esimerkiksi vähemmistöjen kanta tutkittavaan asiaan. Moniäänisyys on tärkeää, sillä lopullista totuutta tutkittavasta ilmiöstä ei usein ole mahdollisuutta saavuttaa, eikä tulosta voi matemaattisesti mitata. Laadullisella tutkimuksella voidaan lisätä ymmärrystä tutkitta-

vasta ilmiöstä. Menetelmän valinnassa huolehditaan siitä, että tutkittavien mielipiteet pääsevät esiin. (Puusa & Juuti 2011, 31.) Laadullisella tutkimuksella katsoimme saavamme vanhempien kokemukset ja toiveet parhaiten esille. Tutkimuskysymyksemme olivat avoimia, joissa pyysimme vanhempia kuvailemaan omin sanoin kokemuksiaan. Nämä eivät ole tutkittavissa määrällisen tutkimuksen keinoin. (Hirsjärvi, ym. 2013, 140, 161–162.)

Teoreettisen osuuden merkitys laadullisessa tutkimuksessa on tärkeä ja välttämätön. Teoriaosuus eli viitekehys muodostuu käsitteistä ja niiden välisistä merkityssuhteista. Viitekehyksessä kuvataan keskeisiä käsitteitä ja niiden välisiä suhteita sekä sitä, mitä tutkittavasta ilmiöstä jo aikaisemmin tiedetään. Laadullisessa tutkimuksessa havaintojen teoriapitoisuus on välttämätöntä. Tutkijan oma käsitys tutkittavasta ilmiöstä sekä tutkijan ilmiölle antamat merkitykset ja valitsemat tutkimusvälineet muovaavat tutkimustuloksia. Tutkija päättää tutkimusasetelmasta oman ymmärryksensä varassa, joten saatu tieto ei ole täysin objektiivista. Tästä syystä laadullinen tutkimus perustelee teorian tärkeyttä tutkimuksen lähtökohtana. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 18–20.)

Kiviniemen mukaan laadullinen tutkimus on myös prosessi. Kun tutkija itse kerää tutkimusaineistonsa, näkökulmat ja tulkinnat aineistosta kehittyvät tutkimusprosessin aikana. Tutkimuksen eri vaiheet eivät aina ole jäseneltävissä selkeästi etukäteen, vaan ratkaisut voivat muotoutua tutkimuksen edetessä. Kiviniemen mukaan tutkittava ilmiö avautuu prosessin edetessä ja esimerkiksi teorianmuodostus, aineistonkeruu ja aineiston analyysi limittyvät toisiinsa ja muotoutuvat vähitellen tutkimuksen kuluessa. (Kiviniemi 2015, 74.) Myös meidän tutkimuksemme oli monivaiheinen prosessi. Lähetimme aluksi lomakekyselyn suurelle joukolle vanhempia. Mielestämme tutkimuksemme kannalta oleellinen tieto on vanhempien moninaisten näkemysten ja erityisesti kokemusten esille tuleminen. Laadulliset tutkimuksen keinoin nämä subjektiiviset kokemukset ovat paremmin tulkittavissa ja analysoitavissa kuin määrällisellä tutkimuksella. Prosessin aikana huomasimme, että tarvitsimme riittävän kattavien tulosten saamiseksi myös toisen aineistonkeruumenetelmän, haastattelun. Olemme lisänneet myös teorian osuutta omassa tutkimukssamme huomattuamme tuloksista nousevan asioita, joita on tarpeen käsitellä myös teoriassa.

5.3 Aineiston keruu

Tutkimusmenetelmä koostuu Hirsjärven ym. mukaan aineiston keräämiseen liittyvistä tavoista ja käytännöistä. Menetelmän valintaa ohjaa se, minkälaista tietoa ja keneltä tai mistä sitä etsitään. Saadakseen selville, mitä tutkittavat ajattelevat, tuntevat, kokevat tai uskovat, on hyvä käyttää metodina esimerkiksi kyselylomaketta tai haastattelua. (Hirsjärvi ym. 2013, 183–185.)

Aineistonkeruumenetelmänä päätimme aluksi käyttää haastattelun sijaan lomakekyselyä, vaikka sitä ei usein käytetä kvalitatiivisessa tutkimuksessa. Lomakekyselyssä kysytään tutkimuksen kannalta merkityksellisiä kysymyksiä, ja niille täytyy löytyä perustelu tutkimuksen viitekehystä tai ilmiöstä jo aiemmin tiedetystä tiedosta. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 74–75, 77.) Tutkija päättää ennalta ja harkitusti kysymysten muodon ja esittämisjärjestyksen (Vilka 2015, 123). Kysymysten tekemisessä ja muotoilussa on oleellista olla huolellinen, koska kysymykset luovat perustan tutkimuksen onnistumiselle. Jos vastaaja ei ajattele samalla tavalla kuin kysyjä on tarkoittanut, tulokset saattavat vääristyä. Sanamuodot eivät siten saa olla epämääräisiä tai johdattelevia, vaan yksiselitteisiä ja tutkimuskysymyksiin vastauksen tuovia, siis olennaisia. (Valli 2015, 85.)

Lomakekyselyssä aioimme aluksi käyttää sekä suljettuja, puoliavoimia että avoimia kysymyksiä. Kuitenkin kysymyksiä tehdessämme päädyimme lopulta pelkkiin avoimiin kysymyksiin, sillä koimme, että tällä tavalla saisimme vanhempien todellisen mielipiteen esiin parhaiten. Suuren tutkimusjoukon vuoksi lomakekysely oli mielestämme tarkoituksenmukaisin menetelmä. Marraskuussa 2015 aloitimme kyselyyn tulevien kysymysten muotoilun ja saimme tutkimusluvan (Liite 1) Kuopion kaupungin päivähoidon hallinnolta. Kartoitimme tutkimukseen osallistuvia päiväkotiryhmiä sähköpostiviestein päiväkotien johtajien kanssa. Tutkimukseen osallistuvat päiväkodit olivat selvillä joulukuun 2015 loppuun mennessä. Ne olivat Aittolammen, Haapaniemen, Puijonlaakson, Pölläkänlahden, Saarikellon ja Tuuliviirin päiväkodit.

Määritimme ensin teemat, joiden alle aloimme rakentaa kysymyksiä. Taustatiedoiksi pyysimme vanhempia erittelemään, kuka oli vastaajana, hänen summittainen ikänsä, koulutustaustansa sekä perheen lasten lukumäärän. Kysyimme myös, kuinka kauan tutkimukseen valitussa ryhmässä ollut lapsi oli ollut päivähoidossa. Teemoiksi tulivat kas-

vatuskumppanuus, vanhemmuus ja vuorovaikutus. Halusimme vanhempien aluksi itse määrittelevän kasvatuskumppanuuden ja kertovan, miten heidän omassa kasvatuskumppanuussuhteessaan näkyivät eri osa-alueet. Vanhemmuus-teeman alla pyysimme vanhempia muun muassa kuvailemaan, miten henkilöstö huomioi heidän näkemyksensä kasvattajina sekä millaista tukea he olivat saaneet vanhemmuuteensa. Pyysimme vanhempia myös kuvailemaan, millaista vuorovaikutus oli henkilöstön kanssa. Kysyimme lisäksi vanhemmilta, mitä muuta he mahdollisesti toivoivat tältä vuorovaikutukselta. Lopuksi vielä kysyimme, oliko vanhemmilla muita toiveita päivähoidon suhteen. Kyselylomakkeet ja sähköinen Webropol-kysely valmistuivat tammikuun 2016 alussa.

Valli toteaa, että verkossa tehtävän kyselyn yksi etu on taloudellisuuden lisäksi sen mahdollisuus kääntää tutkimusvastaukset suoraan tiedostoksi tutkijan käyttöön, jolloin aineiston syöttö ja litterointi jäävät pois. Kuitenkin täytyy etukäteen miettiä, sopiiko internetkysely valitulle kohderyhmälle. Esimerkiksi usein nuoret henkilöt suhtautuvat suopeammin tähän vastaustapaan kuin iäkkäät ihmiset nuorten ollessa yleensä totuneempia tietokoneen käyttäjiä. (Valli 2015, 93–94.) Koska arvelimme kohderyhmämme olevan ikänsä ja monen muunkin asian suhteen hyvin heterogeeninen ryhmä, päätimme paperisen kyselyn lisäksi tehdä myös verkossa tehtävän version, jolloin vanhemmilla oli mahdollisuus valita omien mieltymystensä mukaisesti joko käsin tai koneella vastaaminen. Näin koimme tavoittavamme mahdollisimman monta vanhempaa.

Testasimme kyselyä muutamalla tutkimuksen ulkopuolisella perheellä, joilta saimme palautetta kyselystä. Palautteen avulla muokkasimme muutamia kysymyksiä yksiselitteisemmiksi ja tarkemmiksi, sekä poistimme muutaman kysymyksen kokonaan huomattamamme saamamme palautteen pohjalta, että ne olivat epäolennaisia tutkimuskysymystemme kannalta. Tammikuun 2016 lopussa toimitimme päiväkotien kautta jaettavaksi vanhemmille saatekirjeen (Liite 2) ja kyselylomakkeen (Liite 3) sekä linkin sähköiseen kyselyyn. Kirjeessä kerrottiin vanhemmille tutkimuksen tarkoituksesta, käytännön toteutuksesta sekä siitä, mihin vastauksia käytetään. Saatekirjeessä tuotiin myös esille osallistumisen vapaaehtoisuus ja tietojen käsittelyn luottamuksellisuus sekä se, etteivät vastaajat ole tunnistettavissa. Ensimmäisellä kyselykerralla saimme viisi paperivastautta ja kaksi sähköistä vastausta. Sovimme jo etukäteen, että mikäli ensimmäisellä kyselykerralla ei tule riittävästi vastauksia, muistutamme vanhempia uudelleen vastaamisesta ja lähetämme varmuuden vuoksi vielä uudet paperiset kyselyt. Toinen kyselykierros

alkoi helmikuun 2016 puolessa välissä. Hirsjärvi ym. toteavat, että muistuttaminen toistetaan yleensä kaksi kertaa, jolloin vastausprosentti saattaa nousta jopa 70–80 prosenttiin (Hirsjärvi ym. 2013, 196). Paperiversioita saimme täytettyinä takaisin yhteensä 12 kappaletta, ja sähköisiä vastauksia neljä, jolloin vastausprosenttimme jäi 19 prosenttiin. Tulimme siihen tulokseen, että meidän oli hankittava lisää tutkimusaineistoa, jotta meillä olisi tarpeeksi analysoitavaa opinnäytetyötä varten. Päädyimme teemahaastatteluiden tekemiseen.

Teemahaastattelussa eli puolistrukturoidussa haastattelussa korostetaan ihmisten tulkin-toja asioista ja heidän niille antamia merkityksiä sekä sitä, miten merkitykset syntyvät vuorovaikutuksessa. Haastattelussa edetään tiettyjen keskeisten etukäteen valittujen teemojen ja niihin liittyvien tarkentavien kysymysten varassa. Teemat perustuvat tutkit-tavasta ilmiöstä jo tiedettyyn. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 75.) Tavoitteena on, että kaikis-ta teemoista vastaaja voi antaa oman kuvauksensa ja haastatteluteemat on käsitelty vas-taajan kannalta luontevassa järjestyksessä. Kysymysten määrän sijaan tavoitteena pitäisi Vilkan mukaan olla, että haastateltavat saataisiin kuvailemaan, vertailemaan ja kerto-maan kokemuksiaan käytännön esimerkein, jolloin kysymysten muodolla on paljon merkitystä. Haastattelijan kysymysten tulisi olla sellaisia, että ne ohjaavat haastateltavan vastaamaan kuvailevasti ja kertomuksenomaisesti. (Vilka 2015, 124, 129, 135.)

Valitsimme toiseksi aineistonkeruumenetelmäksi teemahaastattelun, sillä koimme saa-vamme sillä monipuolisia, kuvailevia ja syvällisiä vastauksia. Käytimme teemahaastat-telun pohjana kyselylomakkeemme aiemmin mainittuja teemoja sekä niiden alakysy-myksiä. Koimme, että kyselystä saamamme tulokset eivät siten menisi hukkaan, vaan voisimme hyödyntää niitä teemahaastattelujen rinnalla samalla lailla.

Tutkijoiden on Eskolan ja Vastamäen mukaan hyvä miettiä, kuinka paljon haastateltavia kannattaa suostutella tai lahjoa osallistumaan, sillä puoliväkisin puristettu lupaus osal-listumisesta ei lupaa hyvää itse haastatteluun. Silloin kun haastateltavana on esimerkiksi jonkin palvelun piiriin kuuluvia asiakkaita, voi olla luontevaa lähettää ensimmäinen yhteydenotto asiakkaan jo tunteman työntekijän kautta. Teemahaastattelu voi motivoida haastateltavaa osallistumaan esimerkiksi sen vuoksi, että hänellä on mahdollisuus saada äänensä kuuluviin ja tuoda esiin mielipiteensä sekä kokemuksiaan tutkittavasta asiasta. (Eskola & Vastamäki 2015, 28–29, 39.) Pyysimme päivähoiton henkilöstöä kartoitta-

maan vanhempien kiinnostusta osallistua haastatteluun. Huomasimme haastateltavia etsiessämme, kuinka vaikea heitä oli saada osallistumaan. Päiväkotien henkilöstön avustuksella saimme lopulta neljästä päiväkodista yhteensä neljä vanhempaa haastateltaviksi. Tavoitteenamme oli saada kaikista kuudesta päiväkodista kustakin vähintään yksi haastateltava, mutta emme tässä onnistuneet yrityksistämme huolimatta.

Haastattelupaikka on Eskolan ja Vastamäen mukaan olennainen tekijä haastattelun onnistumisen kannalta. Tilan pitäisi olla häiriötön, etteivät ylimääräiset äänet vie keskittymiskykyä itse haastattelulta. Haastateltavan kotona tehtävillä haastatteluilla on suurempi mahdollisuus onnistua tilan ollessa haastateltavalle ennestään tuttu ja turvallinen. (Eskola & Vastamäki 2015, 30–32.) Toteutimme kaksi haastatteluamme päiväkodilla rauhallisessa huoneessa ja toiset kaksi haastateltavan kotona hänen omasta pyynnöstään, ja koemme jokaisen haastattelutilanteen olleen rauhallinen ja taustahälytön. Haastattelut kestivät kymmenestä minuutista kahteenkymmeneenviiteen minuuttiin. Jokaisessa haastattelussa tunnelma oli rento, ja tilanteessa oli helppo keskustella teemoistamme. Nauhoitimme kaikki haastattelut, jotta voisimme hyödyntää saamaamme aineistoa paremmin ja tarkemmin. Ne toteutettiin maaliskuun 2016 alussa.

5.4 Aineiston analysointi

Analysoimme tutkimusaineiston sisällönanalyysillä litteroituamme haastattelut sanatar-kasti huhtikuussa 2016. Sisällönanalyysin avulla pyritään muodostamaan aineistosta tiivistetty kuvaus ja kytkemään tulokset tutkimuksen keskeisiin käsitteisiin ja muihin aiempiin saman aihepiirin tutkimustuloksiin. Analyysin tehtävinä ovat uuden tiedon tuottaminen ja aineiston selkiyttäminen. Aineiston analysoinnissa on tärkeää pysytellä tutkimuskysymysten määrittelemässä viitekehyksessä. Sisällönanalyysi voidaan tehdä Tuomen ja Sarajärven mukaan aineistolähtöisesti, teoriaohjaavasti tai teorialähtöisesti. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 91–97.) Me teimme tutkimuksemme sisällönanalyysin teoriaohjaavasti. Sekä aineistolähtöisessä että teoriaohjaavassa analyysissä aineiston hankinta on Tuomen ja Sarajärven mukaan vapaata suhteessa teoriaosan jo tiedettyyn tietoon tutkittavasta ilmiöstä. Teoriaohjaavassa analyysissä ilmiöstä jo tiedetty kuitenkin sanelee, miten aineiston hankinta järjestetään ja miten tutkittava ilmiö käsitteenä määritellään. Siinä on teoreettisia kytkentöjä, jotka eivät kuitenkaan pohjaudu suoraan teori-

aan. Aineistolähtöisen analyysin ohella myös teoriaohjaavassa analyysissä analyysiyksiköt eli meitä kiinnostavat tutkimusmateriaalista nousevat aiheet valitaan aineistosta. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 95–100.) Analysoituamme vanhempien vastauksia vertasimme niitä aiemmin tehtyihin ja työssämme esittelemiimme tutkimuksiin ja käsitteiden määrittelyihin.

Tutkimuksen aineisto Tuomen ja Sarajärven mukaan kuvaa tutkittavaa ilmiötä, ja analyysin tarkoituksena on luoda sanallinen ja selkeä kuvaus tutkittavasta ilmiöstä. Sisällönanalyysillä pyritään järjestämään hajanainen aineisto tiiviiseen, selkeään ja yhtenäiseen muotoon kadottamatta sen sisältämää tietoa. Analyysin avulla voidaan siten tehdä selkeitä ja luotettavia johtopäätöksiä tutkittavasta ilmiöstä. Aineiston laadullinen käsittely perustuu päättelyyn ja tulkitsemiseen, jossa aineisto eritellään aluksi osiin, käsitteellistetään ja kootaan uudestaan uudella tavalla loogiseksi kokonaisuudeksi. Analyysiä tehdään laadullisessa aineistossa tutkimusprosessin kaikissa vaiheissa. Ennen analyysin aloittamista sisällönanalyysissä tulee määrittää analyysiyksikkö, joka voi olla yksittäinen sana, lauseen osa tai useamman lauseen sisältävä ajatuskokonaisuus. Sen määrittämisestä ohjaa tutkimustehtävä. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 108, 110.) Määritimme analyysiyksiköksemme lauseen osan, joka kuvaili vanhemman kokemusta tai toivetta.

Teoriaohjaava sisällönanalyysi etenee Tuomen ja Sarajärven mukaan aineiston ehdoilla kuten aineistolähtöinen analyysikin. Ero näkyy aineiston liittämisen teoreettisiin käsitteisiin; aineistolähtöisessä analyysissä teoreettiset käsitteet luodaan aineistosta, mutta teoriaohjaavassa ne tuodaan valmiina, ilmiöstä jo tiedettynä. Teoriaohjaavassa sisällönanalyysissä aineisto pelkistetään ja ryhmitellään sekä abstrahoidaan eli luodaan lopuksi teoreettiset käsitteet. Pelkistämisen eli redusoinnissa aineistosta karsitaan tutkimuksen kannalta epäolennainen pois joko tiivistämällä tai pilkkomalla informaatiota osiin. Tutkimustehtävän mukaan aineistoa pelkistetään litteroimalla tai koodaamalla tutkimustehtävälle olennaiset ilmaukset. Aineistosta etsitään tutkimustehtävän kysymyksillä niitä kuvaavia ilmaisuja. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 108–109, 117.)

Ryhmittelyssä eli klusteroinnissa luodaan pohja tutkimuksen perusrakenteelle sekä alustavia kuvauksia tutkittavasta ilmiöstä. Aineistosta koodatut alkuperäisilmaukset käydään tarkasti läpi, ja aineistosta etsitään samankaltaisuuksia ja/tai eroavuuksia kuvaavia käsitteitä. Samaa asiaa tarkoittavat käsitteet ryhmitellään ja yhdistetään luokaksi sekä nime-

tään luokan sisältöä kuvaavalla käsitteellä, jolloin luokitteluyksikkönä voidaan käyttää tutkittavan ilmiön ominaisuutta, piirrettä tai käsitystä. Luokittelussa yksittäiset tekijät sisällytetään yleisempiin käsitteisiin, jolloin aineisto tiivistyy. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 110.) Analyysiyksiköistä muodostimme lopulta ensin alaluokan, joka yhdisti useamman samaa aihetta koskevan kokemuksen. Alaluokkia yhdistelemällä puolestaan muodostimme lopulta yläluokkia. (Liite 4.)

Klusteroinnin jälkeen tehdään aineiston abstrahointi, jossa erotellaan tutkimuksen kannalta olennainen tieto ja valikoidun tiedon perusteella muodostetaan teoreettisia käsitteitä. Käsitteellistämässä edetään kielellisistä ilmauksista teoreettisiin käsitteisiin ja johtopäätöksiin yhdistämällä luokituksia niin kauan kuin se on mahdollista aineiston sisällön näkökulmasta. Sisällönanalyyseissä yhdistelläänkin käsitteitä ja saadaan siten vastaus tutkimustehtävään. Aineisto liitetään teoreettisiin käsitteisiin, ja tuloksissa kuvataan aineistoa kuvaavat teemat sekä luokittelun pohjalta muodostetut käsitteet tai kategoriat ja niiden sisällöt. Johtopäätösten tekemisessä tutkija pyrkii ymmärtämään tutkittavien heidän omasta näkökulmastaan analyysin kaikissa vaiheissa, eli mitä asiat tutkittaville merkitsevät. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 111–113.) Tulkintojen jälkeen analyysi jatkuu Vilkan mukaan tarkastelemalla tulkintaa teoreettisen viitekehyksen avulla eli vertailemalla sitä aiempaan tutkimus- ja teorian tietoon (Vilka 2015, 170). Aloitimme aineiston analyysiä huhtikuussa 2016 edellä kerrotulla tavalla. Kyselyiden vastauksissa oli sekä lyhyitä virkkeitä, että useamman virkkeen kokonaisuuksia. Osa kirjoitti ranskalaisilla viivoilla ja osa taas kokonaisin lausein. Osa taas jätti vastaamatta joihinkin kysymyksiin kokonaan varsinkin loppupuolella kyselyä. Haastattelut olivat sisällöltään monipuolisempia ja tarkempia kuin lomakekyselyn vastaukset. Haastateltavat kertoivat teemoista avoimesti, ja kuvailivat kasvatuskumppanuuttaan monisanaisemmin. Kokosimme tulokset yhteen kesäkuussa ja johtopäätökset kirjoitimme heinäkuun aikana.

6 TULOKSET

Saimme kuusitoista vastausta kyselylomakkeeseen sekä neljä teemahaastattelua. Vastaajia oli yhteensä 22, sillä kahteen kyselyyn vastasivat molemmat vanhemmat. Viidessätoista vastauksessa vastaajana oli vain äiti, ja kolmessa vastaajana oli isä. Vanhemmista yksi kahdestakymmenestäkahdesta oli alle 25-vuotias. Kolmetoista oli 25–35-vuotiaita. Toiseksi suurin ikäryhmä oli 35–45-vuotiaita, joita oli kahdeksan vastaajaa. Yli 45-vuotiaita vastaajia ei ollut lainkaan. Koulutustaustaltaan vastaajia oli eniten yliopistokoulutuksen suorittaneita, joita oli kymmenen. Toiseksi suurin ryhmä oli ammattikorkeakoulusta valmistuneita, joita oli seitsemän vastaajaa, ja neljällä vastaajalla ammatillinen koulutus oli korkein koulutustausta. Yhdellä korkein koulutustausta oli peruskoulu, lukiota korkeimpana koulutustaustana ei ollut yhdelläkään vastaajalla. Vastaajien perheissä lapsia oli yhteensä 47. Vastaajilla oli perheessään 1–5 lasta, ja keskimäärin vastaajilla oli kaksi lasta. Kysyttäessä kuinka kauan lapsi oli ollut hoidossa, keskiarvo oli yksi vuosi, vaihteluväli oli kolmesta kuukaudesta kahteen vuoteen.

Jätimme taustatiedot analysoimatta, koska tutkimusaineiston koimme siihen liian pieneksi. Koska esimerkiksi isiä ei vastaajina ollut kuin viidessä, joista kahdessa toisena vastaajana oli myös äiti, emme voineet tehdä yleistyksiä äitien ja isien mahdollisista vastauseroista. Emme myöskään vertailleet koulutustasojen tai ikien mahdollista vaikutusta vastauksiin.

6.1 Kasvatuskumppanuuden määrittely

Pyysimme vanhempia aluksi määrittelemään kasvatuskumppanuuden. Kahdessa toista vastauksessa sen todettiin olevan yhteistyötä kodin ja päivähoiton välillä. Kymmenen vanhemman mielestä yhteistyö pitää sisällään lapsen kasvuun ja kehityksen edistämiseen ja turvaamiseen liittyvien asioiden huomioimista sekä kahdeksan vanhemman mielestä toimimista lapsen parhaaksi. Neljässä vastauksessa puolestaan korostettiin lapsen yksilöllisen huomioimisen tärkeyttä. Vanhempien vastauksista nousi lisäksi esille heidän toivomuksensa siitä, että päiväkodin henkilöstö huomioisi heidän kasvatuskumppanuksensa. Lisäksi kolmessa vastauksessa pidettiin tärkeänä, että kasvatuskumppanuus-

suhteessa vanhemmat sekä henkilöstö tuovat omat tietonsa ja taitonsa mukaan lapsen kasvatustyöhön. Neljässä vastauksessa tuotiin lisäksi esille yhteisten kasvatustavoitteiden ja sääntöjen sopiminen. Kasvatuskumppanuuden määrittelyssä kolmessa vastauksessa tuotiin myös esille, että vuorovaikutus henkilöstön kanssa on avointa ja kahdessa todettiin sen olevan molemmin puolin kunnioittavaa. Kahdessa vastauksessa puolestaan mainittiin, että lapsen tarpeista keskustellaan avoimesti. Kaksi vanhempaa lisäksi kertoi, että heidän ja henkilöstön välillä löytyy yhteisymmärrystä. Yhdessä vastauksessa kasvatuskumppanuus koettiin vuoropuheluna hoitoon liittyvistä asioista, ja toisessa vastauksessa se miellettiin tiedonvaihdon sujuvuudeksi. Kolmannessa vastauksessa kasvatuskumppanuus määriteltiin kodin ja päiväkodin yhteiseksi suunnitelmaksi, miten lapsia ohjataan ja hoidetaan.

6.2 Vanhempien kokemukset kasvatuskumppanuuden toteutumisesta

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa on määritelty, että kasvatuskumppanuuden toteutuminen edellyttää tasavertaisuutta, keskinäistä luottamusta ja toistensa kunnioittamista (Stakes 2005, 31). Tutkimuksessa kysyimme vanhemmilta, miten heidän ja päivähoiton henkilöstön välillä nämä tekijät toteutuvat. Vastajat mielsivät tasavertaisuuden kasvattajana näkyvän kasvatuskumppanuussuhteessa erityisesti kuulluksi tulemisena sekä vanhempien arvostamisena. Kahdeksassa vastauksessa tuotiin esille, että päivähoiton työntekijät huomioivat vanhempien toiveet. Molemminpuolista kuulluksi tulemisen kokemusta korostettiin seitsemässä vastauksessa. Yksi vastaajista kertoikin, että hänen mielipiteitään vanhempiana ei väheksytä tai aliarvioida:

Mut kyl mä niinku oon kokenut sitä, että mä voin ihan niin kun, mua kuunnellaan äitinä ja mun mielipiteitä ei ainakaan väheksytä tai tai niin ku niitä aliarvioida, mutta kuitenkin sanotaan sitten se oma mielipide myös ammatti- tai niin kun henkilöstönä eli päivähoitohenkilönä. (Haastateltava nro 2)

Vanhempien arvostaminen kasvattajana nousi kolmessa vastauksessa esille. Lisäksi kaksi vanhemmista halusi tuoda esille perheiden ja toiset kaksi puolestaan lasten kohte-

lun keskenään tasavertaisina. Yhdessä vastauksessa tasavertaisuuden nähtiin toteutuvan myös siinä, että molemmat osapuolet osallistuvat kasvatustyöhön tasapuolisesti.

Valtaosa vanhemmista koki luottamuksen näkyvän kasvatuskumppanuussuhteessa erityisesti uskalluksena kertoa lapsen asioista avoimesti, mikä tuotiin esille yhdessätoista vastauksessa. Kolmannes vastaajista toi esille myös oman luottamuksensa päivähoidon henkilökuntaan. Perheen asioiden luottamuksellisuus nousi puolestaan kuudessa vastauksessa esiin. Molemminpuolista luottamusta korostettiin neljässä vastauksessa. Neljäs vastauksessa tuotiin lisäksi esille luottavainen olo lapsen saamasta hoidosta. Luottamuksen asioiden hoitumiseen mainitsi kaksi vastaajaa. Lisäksi kahdessa vastauksessa tuotiin esille, kuinka luottamuksen rakentumiseen menee aikaa. Yksi puolestaan koki, että henkilökunta luottaa vanhempiin vastaajan todetessa, että oletuksena uskotaan vanhemman olevan riittävän hyvä lapselle.

No kyllä niin kun se minusta tekkee niin kun paljon, että on se oma omahoitaja tai vastuuvaikuuinen, joka niin kun sitten tavallaan on niin kun ensisijaisesti siinä lapsen kanssa ja niin kun tietää tavallaan tai niin kun ihana, että, että tietää, että niin kun voi luottaa. Että sitten, että jos niin kun pyytää, et joku asia hoidetaan näin, niin sitten voi niin kun luottaa siihen, et se myös hoidetaan. (Haastateltava nro 3)

Kunnioitus kasvatuskumppanuussuhteessa näkyi kolmanneksen mielestä erityisesti molemminpuolisena kunnioituksena. Vanhempien kunnioitus henkilökuntaa kohtaan ilmeni viidessä vastauksessa työntekijöiden toimintatapojen, kolmessa ammattitaidon ja yhdessä vastauksessa myös ammatinvalinnan kunnioittamisena. Lisäksi kolme vanhempaa toi esille kunnioittavan vuorovaikutuksen. Henkilökunnan kunnioitus vanhempia kohtaan nousi voimakkaasti esille yhdeksän mainitessa vanhempien toiveiden ja mielipiteiden kunnioituksen.

Esimerkiksi kysytään, kysytty sitä, että että esimerkiksi kun me ei kirkkoon kuuluta, et kun on tämmöstä uskonnollisia tilaisuuksia, et voiko, voiko poika niihin osallistua. Tai että mun mielestä se on niinku kunnioitusta meitä kohtaan, et kysytään, että, et voiks voiks poika sinne mennä. -- Ja kyl mä nyt omasta mielestä ihan ehkä kunnioitus on myös siinä mielessä molemminpuolista, et kyllä mä nyt tietyllä tavalla arvostan niitä ihmisiä, jotka täällä tekee työtä. Tai et ainakin toivon, et semmosen pystys välittää, välittää niille ihmisille. (Haastateltava nro 1)

Lisäksi yhdessä vastauksessa korostettiin perheen ja lapsen yksilöllistä huomioimista osana kunnioittavaa kasvatuskumppanuussuhdetta.

Kysyimme vanhemmilta, kuinka he kokivat voivansa vaikuttaa lapsensa hoitoon ja kasvatukseen päivähoitossa. 80 prosentissa vastauksista nousi esille, että vanhemmat voivat vaikuttaa esittämällä toiveita henkilöstölle. Mielenpiteiden huomiointi mainittiin neljässä vastauksessa. Kymmenessä vastauksessa eriteltiin vaikuttamiskeinoksi puolestaan yhteiset keskustelut henkilöstön kanssa. Vasu-keskustelut nousivat viidessä vastauksessa esiin. Hoidon alussa oli puolestaan kolmen vastaajan mukaan keskusteltu paljon lapsen kehitykseen ja päivittäiseen rutiiniin liittyvistä asioista sekä kasvatuseriaatteista, ja he pitivät hyvänä hoidon aloitukseen panostamista. Vastaajat kertoivat esittäneensä toiveita esimerkiksi kotona vallitsevien kasvatuseriaatteiden toteuttamisesta myös päiväkodilla, uskonnollisen vakaumuksen huomioinnista sekä lapsensa mielenkiinnon kohteiden huomioimisesta. Eräs vastaaja oli toivonut toiminnan sisältöön esimerkiksi loruja, lauluja ja toinen vastaaja luonnon merkityksen korostamista. Vanhemmista neljä koki vaikuttavansa samanlaisten kasvatuseriaatteiden, kuten yhteisten pelisääntöjen sopimisen kautta.

Vastaajat kokivat, että heidän mielipiteitään ja toiveitaan sekä kasvatuseriaatteitaan otettiin hyvin huomioon ja he olivat tyytyväisiä nykyiseen tilanteeseen. Yksi vastaajista kertoi, että mielipiteet kirjataan aina. Hoitoaikojen joustavuuden koettiin myös olevan mahdollisuus vaikuttaa lapsen hoitoon. Yhdessä vastauksessa vaikuttamisen areenaksi kerrottiin yhteistyön tekeminen sekä perheenä että vertaisina päiväkodin henkilöstön kanssa. Eräässä vastauksessa puolestaan todettiin, ettei vanhemmalla ole vaikuttamiseen tarvetta kokiessaan, että päivähoito sujuu hyvin. Yksi vanhempi ei osannut sanoa, miten hänen sanomansa mielipiteet vaikuttivat. Toinen puolestaan koki, että vaikka näkikin joitakin asioita eri tavoin, hän ei puuttunut niihin:

Vaikka näen joitakin asioita eri tavoin, en puutu niihin. -- Koen, että ottaisivat enemmänkin huomioon, jos sanoisin mielipiteeni. Koen, että on mahdollisuus vaikuttaa. (Haastateltava nro 2)

Kysyimme vanhemmilta, kuinka he tällä hetkellä kokivat voivansa osallistua ryhmän toiminnan suunnitteluun ja toteutukseen. Noin kolmasosa vanhemmista koki voivansa osallistua ryhmän toiminnan suunnitteluun esittämällä toiveitaan vanhempainilloissa sekä kertomalla suoraan henkilökunnalle. Lisäksi neljässä vastauksessa tuotiin esille, että päiväkodin puolelta kysellään vanhempien toiveita. Kolmasosa vanhemmista ei tiennyt osallistumisen mahdollisuuksistaan tai he eivät kokeneet tarvetta osallistua ryhmän toiminnan suunnitteluun. Kukaan vastaajista ei tuonut esille, että heillä olisi mahdollisuus osallistua päivähoiton linjausten suunnitteluun ja arviointiin myös kuntatasolla. Eräs vastaaja pohti, että toteutuksessa voi auttaa toimittamalla materiaaleja päiväkotiin.

Oikeestaan se oli semmonen asia, mitä minä niinkun, mulla ei oo ehkä semmosta tarvetta. En nää että mulla olis semmonen, että jotakii halluisin. Mun mielestä tässä ryhmässä hirmu monipuolisesti toimitaan. Mutta vois sin uskoo, et jos jotakii semmosta tulis, niin varmaan huomioon ottasivat, jos niinku olis semmonen mitä pystyttään toteuttamaan ryhmän kanssa.
(Haastateltava nro 4)

Pyysimme vanhempia kuvailemaan, miten henkilöstö huomioi heidän kasvatukseenämyksensä. Seitsemän vastaajan mielestä ne huomioitiin hyvin päivähoitossa. Yksi vastaaja koki, että asioista keskustellaan paljon. Neljässä vastauksessa kerrottiin, että vanhempien toiveet huomioidaan. Kolmessa vastauksessa puolestaan kerrottiin kuulluksi tulemisen kokemuksesta. Vanhemmat kokivat, että henkilöstö kysyy heiltä mielipidettä, miten toimia lapsen kanssa ja miten kotona toimitaan kasvatukseen liittyvissä asioissa. Päivähoiton henkilöstön koki aktiiviseksi kolme vastaajaa yhden tuodessa esille henkilöstön kysyvän vanhemmilta, miten kotona toimittiin ja mitä vanhemmat olivat mieltä kustakin asiasta. Toinen taas kertoi henkilökunnan antavan vinkkejä ja osallistavan keskusteluun. Kolmas mainitsi hoitajien kyselevän häneltä lapseen liittyviä asioita ja ottavan ne hyvin huomioon. Henkilökunnan hyvän suhtautumisen mainitsi kolme vastaajaa. Näiden vanhempien mielestä hoitajien suhtautuminen oli välitöntä, luottamuksellista ja kunnioittavaa.

Kunnioittavasti, tulee tunne olevani lapsen paras asiantuntija, antavat vinkkejä, osallistavat keskusteluun. (kysely nro 13)

Kaikki lapsen kasvatukseen liittyvät toiveet ovat tähän mennessä tulleet huomioituksi ja toteutetuiksi. (kysely nro 2)

Kahden vastaajan mielestä kodin ja päivähoidon kasvatuskäsityksissä ei ollut suurta eroa. Kaksi vastaajaa ei ollut keskustellut kasvatuskäsityksistä, eikä kokenut siihen tarvetta. Yksi vastaaja puolestaan sanoi, että toiset huomioivat käsitykset, mutta toiset eivät.

Kysyimme tutkimuksessamme, millaista tukea vanhemmat olivat saaneet lapsensa kasvatukseen. Kahdeksan vastaajaa koki saaneensa tukea erityisesti käytännön vinkkien sekä seitsemän vanhempaa tukea yhteisten keskusteluiden, kuten päivittäisten kuulumisten vaihdon kautta.

-- helpottaa se, että kun niin kun kerrotaan, että mitä päivän aikana on tapahtunut ja miten on niin kun käyttäytyä esimerkiksi, että voi niin kun vertailla sitä siihen, et miten on kotona. (Haastateltava nro 3)

Myös vasu-keskustelut ja muut keskustelut esimerkiksi haasteisiin liittyen olivat tukevat vastaajia kolmen mainitessa varhaiskasvatussuunnitelmakeskustelut ja kahden keskustelut ylipäättään. Lisäksi kolme vastaajaa koki saaneensa tukea henkilöstön oikeanlaisesta suhtautumisesta. Kaksi vastaajaa toi myös esille henkilökunnalta saamansa vertaistuen. Kolme vanhempaa puolestaan mainitsi, ettei ole saanut tukea tai ei ole sitä tarvinnut. Erään vanhemman haastattelusta tulee esille useampi saamansa tuen muoto:

Siellä on tosi paljon, kun on vaikka kertonut, että oon väsynyt tai on joku huoli minun pienimmästä tai uhma vaivaa tai tämmösiä ajatuksia, ni niihin on hyvin empaattisesti suhtauduttu ja hyvin, hyvin, just sillä tavalla, ei oo vähätelty. Elikkä kunnioittavasti. Ja saatettu myös sanoa, kerrottu omia kokemuksia. -- Ja vasukeskustelussa sain myös, siinä juteltiin, se oli aika pitkä hyvällä tavalla. Se, että tota, kyl mä oon saanu tukea semmosta niin, kuunneltu ja sitä annettu neuvoja. (Haastateltava nro 2)

Pyysimme vanhempia kuvailemaan, millaista heidän ja henkilöstön välinen vuorovaikutus on. Olimme antaneet esimerkeiksi päivittäiset tuonti- ja hakutilanteet, vasu-keskustelut sekä tiedonkulun. Pyysimme tuomaan esille myös muita vuorovaikutustilan-

teita. Kuusi vastaajaa koki vuorovaikutuksen henkilöstön kanssa olevan toimivaa. Viisi vastaajaa puolestaan luonnehti vuorovaikutuksen avoimeksi, kolme välittömäksi sekä toiset kolme luontevaksi. Yksittäisissä vastauksissa vuorovaikutuksen miellettiin olevan lisäksi luonnollista, sujuvaa, aitoa, lämmintä, informatiivista, rehellistä ja luottamuksellista sekä lasta ja perhettä arvostavaa. Vasu-keskustelujen sanottiin olevan rentoja ja mukavia, sopivan vapaamuotoisia ja tukevan kasvatuskumppanuutta. Vanhempien päivittäinen huomiointi nostettiin seitsemässätoista vastauksessa esille, kuten tervehtiminen ja vanhempien huolten ja murheiden huomioiminen. Vuorovaikutuksen koettiin kolmessa vastauksessa olevan helpompaa ja sujuvan paremmin tuttujen hoitajien kuten omahoitajan kanssa. Yksi vanhempi toi esille vuorovaikutuksen kiireettömyyden. Ylipäätään tiedonkulkuun oltiin tyytyväisiä. Vanhemmat kokivat saavansa riittävästi tietoa päivän kulusta, ja yksi toi esille omahoitajan kertovan siitä tarkemmin, muiden pääpiirteittäin. Eräs vastaaja koki, että on helppo kysyä jos jokin mietityttää, eikä tarvitse arastella.

Vanhemmilta kysyttiin heidän kokemuksiaan lapseen liittyvien huolenaiheiden esittämisestä ja kuinka ne on päiväkodissa huomioitu. Kaikki vanhemmat kokivat, että huolenaiheet ovat huomioitu hyvin. Ne oli muun muassa otettu vakavasti ja huomioitu vanhempien toivomalla tavalla. Kaksi korosti lisäksi hoidon aloitukseen liittyneet huolenaiheet, joihin suhtauduttiin henkilökunnan puolelta empaattisesti.

Ne on otettu vakavasti ja empaattisesti, tulee tunne, että oikeasti välitetään. Saatua vinkkejä ja neuvoja, kuitenkin ymmärretty, että vanhemmat lopulta päättää itse, kuinka tekee. (kysely nro 13)

Kysyimme tutkimuksessamme, miten päivähoito on vastannut perheen päivähoidontarpeen vaihteluihin. Annoimme esimerkeiksi muuttuvat työvuorot, työsuhteet ja elämäntilanteet. Päivähoito on vanhempien mielestä suhtautunut niihin hyvin. Osa vastaajista toi esille esimerkiksi vuorotyön tai työmatkojen vaikutukset hoitoaikojen muutoksiin. Hoitoaikojen vaihteluihin on suhtauduttu ymmärtäväisesti neljäsosan mukaan, ja joustavuuden mainitsi reilu viidesosa vastaajista. Erään vastaajan mielestä myös elämäntilanteen muutokset on huomioitu hyvin.

6.3 Vanhempien toiveet

Kysyimme, miten vanhemmat haluaisivat osallistua toiminnan suunnitteluun. Neljässä vastauksessa nousi esille, että he haluaisivat osallistua suunnitteluun vanhempainilloissa, viidessä vastauksessa päiväkodista tulevien kyselyiden sekä neljässä vanhempien ja henkilöstön välisten keskusteluiden kautta. Kahdessa vastauksessa lisäksi mainittiin, että vanhemmat voisivat osallistua myös yhdessä toisten vanhempien kanssa esimerkiksi vanhempaintoimikunnassa. Kolmasosa vanhemmista ei kokenut tarvetta tai halua osallistumiseen, vaan he jättivät suunnittelun henkilöstölle. Neljä vanhempaa koki tämänhetkisten tapojen olevan riittäviä.

Kysyttäessä vanhemmilta, millaista tukea he toivoisivat lapsensa kasvatukseen, he toivat vahvasti esille oman tyytyväisyytensä nykyiseen tilanteeseen. Lähes puolet vastaajista toivoikin, että saisi myös jatkossa samanlaista tukea kuin on jo tähän mennessä saanut. Lisäksi kolme vastaajaa toivoi neuvoja haasteisiin, kuten käytösongelmiin. Kolme vanhempaa toivoi puolestaan lapsen havainnointia sekä asioihin puuttumista tarvittaessa:

No ehkä just niin kun, jos on jotakin käytösongelmia tai semmosia, että sitte. Et ku meillä esimerkiks nytte on tota niin on ruvennu puremaan ja raapimaan minua lähinnä, niin tota se, että, että sitten niin kun tietää tavaltaan siitä, et jos niin kun päiväkodissa ruppee olemaan, että sitte ehkä niin kun ossaavat jottain vinkkiä antaa tai niin kun, puuttuvat siihen sitten tietenkin, että ei tapahu mittään suurempia haavereita. (Haastateltava nro 3)

Kaksi vastaajaa myös peräänkuulutti henkilökunnan oikeanlaista suhtautumista, kuten vanhempien kunnioitusta, sensitiivistä työtettä sekä ymmärrystä arjen haasteiden suhteen. Kolme vastaajaa totesi, ettei tuen tarvetta ollut, ja kaksi puolestaan ei osannut sanoa, millaista tukea toivoisi yhden lisäksi epäillessä, voiko henkilökunnalta varsinaisesti pyytää tukea. Yksi vanhemmista toi myös esille lapsen tukemisen.

Kysyimme vanhemmilta, mitä muuta he toivoisivat vuorovaikutukselta henkilöstön ja heidän välillään. Kahdeksassa vastauksessa tuotiin esille vanhempien olevan tällä hetkellä tyytyväisiä ja toivottiin, ettei mikään muuttuisi. Yhdessä vastauksessa toivottiinkin avoimuuden ja luottamuksellisuuden pysyvän suhteessa myös tulevaisuudessa. Yksi

vastaajista koki hyvänä asiana, että lapsi saa syliä ja lohdutusta sekä virikkeitä silloin, kun lapsella on tarve niihin. Eräs vanhempi puolestaan toivoi, että voisi toimia hyvänä esimerkkinä lapsille aikuisten välisessä vuorovaikutuksessa arjen tilanteissa. Yksi vanhemmista toi puolestaan esille, että hänen mielestään kasvokkain tapahtuva vuorovaikutus toimii paremmin kuin sähköinen viestintä:

En kaipaa sitä (vuorovaikutusta) sähköisenä. En kaipaa sellasta kontrollijärjestelmää, parempi et otetaan yhteyttä jos jotain erityistä. (Haastateltava nro 1)

Kysyimme lopuksi, mitä muita toiveita heillä oli yhteistyölle. Vanhemmat kokivat heidän ja päivähoiton henkilöstön välisen yhteistyön olevan hyvää ja toimivaa. Kolme toikin esille toivovansa yhteistyön jatkuvan ennallaan. Varsinaiset konkreettiset toiveet jakautuivat pääosin yksittäisiin toivomuksiin. Eräs vanhempi koki yhteistyön hyvin tärkeäksi, ja että siihen kannattaa ja pitääkin panostaa, jotta lapsen kasvu ja kehitys olisivat mahdollisimman suotuisaa ja mahdolliset huolenaiheet havaittaisiin mahdollisimman varhain. Toinen taas toivoi sensitiivistä ja empaattista kasvatustyyliä henkilöstöltä, koska tällöin on hänen mielestään mahdollista kohdata lapsi yksilöllisesti ja vastata hänen kehitysvaiheeseensa. Yksi vastaajista peräänkuulutti avoimuutta puolin ja toisin, ja toinen puolestaan perheiden kanssa tehtävän yhteistyön lisäämistä. Eräässä vastauksessa toivottiin päivähoiton arkea näkyväksi.

Yksi vanhempi toivoi, että vanhempia kunnioitettaisiin aina. Eräs vastaaja puolestaan esitti toivomukseksi, että työntekijät arvostaisivat omaa työtään tehdessään arvokasta työtä lasten kasvattajina ja opettajina. Yksi vanhemmista peräänkuulutti lisäksi vanhempien vastuuta yhteistyöhön liittyen, sillä hänen mukaansa kaikki lähtee kodista ja päävastuu lapsesta on aina ennen kaikkea kodilla. Tähän hän toivoo rohkeutta työntekijöiltä. Yksi haastatelluista puolestaan toivoi, että päivähoiton työntekijät pitäisivät lapsen mielessään ja näkisivät tämän positiivisesti. Hän toivoi, että myös perheet huomioitaisiin:

Kyllä mä niin kun jotenkin aina, aina toivosin, että, että tota kasvattajat päivähoitossa et he niin kun säilyttäs semmosen aidon niin kun kiinnostuksen siihen niin kun lapseen ja se aina niin kun säilyks kuitenkin se, näh-

*täs niin kun siinä lapsessa paljon hyvää ja semmosta positiivista ja myös
niin kun perheet, perheet otettas. (Haastateltava nro 2)*

7 TULOSTEN TARKASTELUA JA JOHTOPÄÄTÖKSET

Tutkimuksessamme vanhemmat kokivat tasavertaisuuden kasvattajana näkyvän kasvatuskumppanuussuhteessa erityisesti molemminpuolisena kuulluksi tulemisena sekä vanhempien arvostamisena kasvattajana. Esimerkiksi vanhempien toiveiden huomiointi nähtiin tärkeänä. Lisäksi osa vanhemmista halusi tuoda esille perheiden ja toisaalta lasten kohtelun keskenään tasavertaisina. Tasavertaisuuden koettiin näkyvän myös siinä, että molemmat osapuolet osallistuvat kasvatustyöhön tasapuolisesti. Lehtipään vuonna 2007 tekemässä tutkimuksessa haastatellut vanhemmat näkivät tasavertaisuuden puolestaan näyttäytyvän siinä, että he kokivat olevansa tasavertaisia keskustelukumppaneita henkilökunnan kanssa. (Lehtipää 2007, 19.)

Tutkimuksessamme suurin osa vanhemmista koki luottamuksen näkyvän kasvatuskumppanuussuhteessa erityisesti uskalluksena kertoa lapsen asioista avoimesti. Lisäksi perheen asioiden luottamuksellisuus sekä luottamus päivähoiton henkilökuntaan tuotiin esille. Osa puolestaan korosti molemminpuolista luottamusta. Samantyyppisiä tuloksia ilmenee myös Iso-Kuuselan tutkimuksesta. Iso-Kuuselan tekemien haastattelujen mukaan moni vanhempi koki pystyvänsä sanomaan mieltä painavista asioista suoraan henkilökunnalle ja toivoi molemminpuolista luottamusta. Molemminpuolinen avoin vuorovaikutus mahdollistaisi vanhempien mukaan sen, että kaikenlaisista, myös arkaluontoisista asioista pystyttäisiin puhumaan rehellisesti. (Iso-Kuusela 2008, 45.) Myös Lehtipään tutkimuksessa vanhemmat kokivat henkilökunnan olevan luottamuksen arvoisia ja työntekijöiden pitävän kiinni yhdessä sovittujen sopimusten noudattamisesta. (Lehtipää 2007, 19.)

Kunnioitus kasvatuskumppanuussuhteessa toteutui tutkimuksemme vastaajien mielestä molemminpuolisena. Vanhempien kunnioitus henkilökuntaa kohtaan ilmeni työntekijöiden toimintatapojen sekä ammattitaidon kunnioittamisena. Henkilökunnan kunnioitus vanhempia kohtaan nousi voimakkaasti esille valtaosan mainitessa vanhempien toiveiden ja mielipiteiden kunnioituksen. Myös Iso-Kuuselan tutkimuksessa vanhemmat kertoivat arvostavansa päiväkodissa tehtävää työtä ja työntekijöiden ammatillisuutta. (Iso-Kuusela 2008, 51.)

Lehtipään tutkimuksessa vanhemmat kokivat positiivisena asiana mahdollisuuden joustaa hoitoajoissa (Lehtipää 2007, 27.) Myös meidän tutkimuksessamme vanhemmat olivat tyytyväisiä tähän osa-alueeseen päivähoidon suhtautuessa vanhempien mielestä perheen päivähoidontarpeen vaihteluihin pääosin ymmärtäväisesti ja joustavasti. Osa vastaajista toi esille esimerkiksi vuorotyön tai työmatkojen sekä elämäntilanteen vaihtumisen vaikutukset hoitoaikojen muutoksiin. Iso-Kuuselan tutkimuksessa puolestaan nähtiin yleisimpänä ongelmana ja haasteena epäsäännölliset työ- ja hoitoajat. (Iso-Kuusela 2008, 48, 53.)

Iso-Kuuselan tutkimustulosten pohjalta olennaisiksi kasvatuskumppanuuden osa-alueiksi päivähoidossa muodostuivat vanhempien kuuleminen, heidän esittämiensä toiveiden huomioiminen sekä heidän asiantuntijuutensa ja valintojensa arvostaminen. (Iso-Kuusela 2008, 65.) Meidän tutkimuksessamme vanhemmat nostivat esiin päivittäiset tuonti- ja hakutilanteet sekä vasu-keskustelut hyviksi tilanteiksi kuulluksi tulemiselle ja keskustelulle. Näissä tilanteissa voi keskustella erilaisista lapseen ja kasvatukseen liittyvistä asioista sekä esimerkiksi perheen kasvatuservoista. Karila toteaa päiväkotiarjestuksen käytäntöjen muodostavan perustan kasvatuskumppanuussuhteen kehittymiselle. Henkilöstön toimintatavat näissä tilanteissa tuovat vanhemmille ymmärrystä päiväkotiarjesta. (Karila 2006, 101–102.) Tutkimuksessamme vasu-keskustelut olivat monien vanhempien mielestä myös hyviä hetkiä esittää toiveita ja kertoa mielipiteitä, esimerkiksi kehittämisehdotuksista ryhmän toimintaan. Vanhempainillat koettiin myös hyviksi paikoiksi toiveiden esittämiseen. Yleisesti ottaen vanhemmat olivat tyytyväisiä siihen, miten heidän toiveitaan oli huomioitu. Iso-Kuusela toteaa että Bronfenbrennerin ekologisen teorian kautta nähdään eri tasojen sijoittuminen suhteessa toisiinsa sekä niiden tärkeys, vaikka teoria ei anna suoraan mitään toimintamalleja kuinka kasvatuskumppanuutta tulisi edistää. Iso-Kuusela toi esille, että lapsen kehityksen kannalta mikro- ja mesotasojen välinen hyvä yhteistyö ja vuorovaikutus on välttämätöntä. (Iso-Kuusela 2008, 8–10.) Myös Kekkonen toi esille, että yhteistyössä painottuu ymmärrys eri kasvuympäristöjen vaikutuksesta lapsen kasvuun ja kehitykseen. Tämä ajattelutapa antaa perustan Bronfenbrennerin ekologisen teorian soveltamiseen varhaiskasvatukseen sekä perheen ja päivähoidon väliselle kasvatusyhteistyölle. (Kekkonen 2012, 36.)

Lehtipää on saanut omassa tutkimuksessaan jo vuonna 2007 tulokseksi jokapäiväisten keskustelujen lapsen hoitopäivästä olevan vanhemmille tärkeitä. (Lehtipää 2007, 27.)

Tutkimuksessamme vanhemmat olivat tyytyväisiä vuorovaikutukseen henkilöstön kanssa niin päivittäisessä kanssakäymisessä kuin vasu-keskusteluissakin. Vanhemmat kertoivat, että lapsen tarpeista keskustellaan avoimesti ja luottamuksellisesti ja he kokivat tiedonvaihdon sujuvaksi. He myös kertoivat saaneensa näissä keskusteluissa tukea kasvatukseensa esimerkiksi käytännön vinkkeinä. Myös Kekkonen on tutkimuksessaan saanut tulokseksi alkukeskustelun ja päivähoitopaikkaan tutustumisen luovan positiivisia suhteita ylläpitävää diskurssia. Keskustelut vanhempien kanssa luovat yhteistyötä läheisemmäksi. (Kekkonen 2012, 152–153, 155–160.) Päivähoidon aloitukseen panostaminen koettiin hyvänä asiana vuorovaikutuksen ja luottamuksen kehittymisen kannalta myös meidän tutkimuksessamme.

Tutkimuksessamme vanhemmat puhuivat enemmän osallistumisesta kuin osallisuudesta. Myös muissa tutkimuksissa osallisuus näyttäytyi vanhempien osallistumisena. Kaskelan ja Kekkonen mukaan kasvatuskumppanuussuhteessa vanhempien osallisuuden kannustavan kulttuurin luomisessa lopullinen vastuu jää usein työntekijälle. Vanhempi voi osallistua päivähoiton toimintaan olemalla mukana vasu-keskusteluissa, vanhempainilloissa sekä esimerkiksi retkillä ja yhteisten tapahtumien järjestämisessä. Osallisuuden voi kannustaa myös esimerkiksi vanhempaintoimikunnan perustaminen. (Kaskela & Kekkonen 2006, 26.) Vanhempien tulee saada itse päättää, kuinka paljon he haluavat olla osallisia ja osallisuuden tulee toteutua perheiden ehdoilla. Vanhemmat eivät useinkaan tiedä, että heillä olisi mahdollisuus myös päiväkodin sekä kunnallisen varhaiskasvatussuunnitelman suunnitteluun. (Lehtonen, Luosujärvi & Puttonen 2013, 37–39.)

Tutkimuksessamme ei noussut esille vanhempien tietämystä siitä, että heillä olisi mahdollisuus osallistua päivähoiton linjausten suunnitteluun ja arviointiin myös kuntatasolla. Tutkimuksessamme osa vanhemmista koki voivansa osallistua ryhmän toiminnan suunnitteluun riittävästi esimerkiksi esittämällä toiveitaan vanhempainilloissa sekä kertomalla suoraan henkilökunnalle. Lisäksi tuotiin esille, että päiväkodin puolelta kyselään vanhempien toiveita. Jotkut vanhemmista eivät tienneet osallistumisen mahdollisuuksistaan tai he eivät kokeneet tarvetta osallistua ryhmän toiminnan suunnitteluun. Vastaajat toivat esille, että jatkossa he haluavat osallistua toiminnan suunnitteluun samoin kuin aiemminkin. Muutama vanhempi toi lisäksi esille halunsa osallistua vanhempaintoimikunnan toimintaan. Vastauksista ei noussut varsinaisesti esille ideoita tai toiveita uusiin osallistumisen käytänteisiin.

Varhaiskasvatuslaissa määritellään että päivähoidon tehtävänä on tukea vanhempaa tai muuta huoltajaa tämän kasvatustyössä lapsen tasapainoisen kehityksen ja kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin tukemiseksi (Varhaiskasvatuslaki 2015, 2a§). Lisäksi laki sosiaalihuollon asemasta ja oikeuksista sekä kuntalaki turvaavat kuntalaisten oikeuksia osallistua ja vaikuttaa kunnan palveluihin sekä niiden laatuun ja kehittämiseen. Kronqvistin ja Jokimiehen raportissa tuotiin esille vanhempien ehdotuksia ja toiveita varhaiskasvatuksen laadun parantamiseksi ja toiminnan kehittämiseksi. Tiedottamiseen ja tiedonkulkuun liittyviin asioihin toivottiin raportissa parannusta sekä yksikkö- että kuntatasolla. Vanhemmat toivovat, että varhaiskasvatussuunnitelmat toteutettaisiin lapsi- ja perhelähtöisesti. Vanhempien ja henkilöstön väliset keskustelut nähtiin tärkeänä pitää säännöllisesti. Vanhemmat toivoivat myös, että lapsiryhmien koot määriteltäisiin, jotta henkilöstön määrä olisi riittävä. (Kronqvist & Jokimies 2008, 4, 24, 32–35.) Tutkimuksessamme tuli esille, että vanhemmilla oli kokemus, että he olivat saaneet riittävästi tukea kasvatukseen liittyvissä asioissa. Vasu-keskusteluja pidettiin tärkeinä. Osa vanhemmista koki, ettei tarvitse tukea. Pieni osa vanhemmista ei tiennyt, että heillä olisi mahdollisuus saada tukea päivähoidon henkilöstöltä. Vanhemmat toivat kuitenkin pääosin esille, että olivat kaiken kaikkiaan tyytyväisiä saamaansa tukeen, ja toivoivat, että tuen saaminen jatkuisi samankaltaisena tulevaisuudessakin. Vastauksista ei noussut esille toiveita tai kehittämisideoita uudenaikaisista yhteistyömuodoista.

Lapsi kasvaa kulttuurisessa ympäristössä ja hänen kehityksensä tapahtuu vuorovaikutussuhteiden kautta. Vuorovaikutussuhteeseen kuuluu molempien osapuolien aktiivisuus ja osallisuus. Kaskela ja Kronqvist toivat esille, että vanhemmat toivoivat päivähoiton henkilöstöltä hyviä vuorovaikutus- ja yhteistyötaitoja. Lisäksi toivottiin riittävästi aikaa muun muassa yhteisiin säännöllisiin keskusteluihin. (Kaskela & Kronqvist 2007, 32.) Tutkimuksessamme vanhemmat kokivat olevansa tällä hetkellä tyytyväisiä heidän ja henkilöstön väliseen vuorovaikutukseen ja toivottiin, ettei mikään muuttuisi. Vanhemmat toivat esille että myös heidän jaksamistaan huomioitiin. Kaskela ja Kekkonen painottavat että avoin vuoropuhelu auttaa jakamaan hoito- ja kasvatusvastuuta vanhemman ja työntekijän välillä. Lapsen päivähoitoon tuonti- ja hakutilanteet ovat hyviä tilanteita auttaa vanhempaa eläytymään lapsen päivän tapahtumiin. Erilaisten ristiriitatilanteiden ja huolenaiheiden kertominen edellyttää kuulemista, kunnioitusta, dialogisuutta sekä luottamusta vanhemman ja työntekijän välillä. (Kaskela & Kekkonen 2006, 36–40.)

Lehtipään tutkimuksessa vuorovaikutus yhdistettiin hyvään yhteistyöhön vanhempien ja henkilöstön välillä. Vanhemmat arvostivat vuorovaikutuksessa avoimuutta, luottamuksellisuutta, helppoutta ja välittömyyttä. Vanhemmat kokivat, että vaikeistakin asioista puhutaan avoimesti ja luontevasti niiden oikeilla nimillä. Tutkimuksessamme vanhemmat kokivat vuorovaikutuksen tuttujen hoitajien kanssa helpommaksi. Lehtipään mukaan yhteistyöhön liittyvistä arjen käytännöistä sai eniten kiitosta jokapäiväiset keskustelut tuonti- ja hakutilanteissa. Lisäksi vanhemmat toivat esille tiedonkulun tärkeyden päiväkodin ja kodin välillä. Myös meidän tutkimuksessamme vanhemmat olivat tiedonkulkuun tyytyväisiä. Lehtipään tutkimuksessa huolenaiheiden kertomiseen liittyvät huolet koskivat muun muassa yksilöllisyyden ja lapsen erityisen tuen tarpeiden puutteellista huomiointia. (Lehtipää 2007, 2732.) Tutkimuksessamme lähes kaikki vanhemmat kokivat, että päivähoidossa heidän huolenaiheensa on huomioitu hyvin; ne oli otettu vakavasti sekä huomioitu vanhempien toivomalla tavalla.

Tutkimukseemme osallistuneissa kuopiolaisissa päiväkodeissa asiakastyytyväisyys näyttäytyi samoin kuin muissakin tässä opinnäytetyössä mukana olevissa tutkimuksissa. Pääosin palveluihin oltiin tyytyväisiä, kuten saatuun tukeen kasvatukseen liittyen. Kysyttäessä vanhempien toiveita miten he haluaisivat osallistua toiminnan suunnitteluun, he toivat esiin vanhempainiltoihin osallistumisen, kyselyihin vastaamisen ja keskustelemisen henkilökunnan kanssa. Vuorovaikutukseen henkilöstön kanssa oltiin tyytyväisiä ja uusia kehittämistoiveita sen suhteen ei esitetty. Toiveita uusista yhteistyömuodoista ei nostettu esille. Kaskelan ja Kronqvistin raportista nousi esille useita varhaiskasvatuksen laadun parantamisehdotuksia. Meidän tutkimuksemme vastaajilta ei parantamisehdotuksia käytännössä tullut. Tutkimuksessa oli pieni otanta kuopiolaisesta päivähoidosta, joten tuloksia ei voi tämän vuoksi pitää yleistettävänä.

Opinnäytetyöprosessin aikana astui voimaan uusi varhaiskasvatuslaki sekä valtakunnallisia varhaiskasvatussuunnitelman perusteita päivitettiin. Julkisuudessa uudesta varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden sisällöstä ja uusista painotusalueista on kerrottu aika vähän, lähinnä tietoa on tarjottu varhaiskasvatuksen ja koulun henkilöstölle. Tieto tulevasta lain ja uuden varhaiskasvatussuunnitelman painotuksista ei näkynyt vanhempien vastauksista, vaan vastaukset näyttäytyivät aikalailla yhteneväisinä aikaisempien tutkimusten kanssa, joihin vertasimme omia tuloksiamme.

Työskentelemme päiväkodissa ja sitä kautta pääsimme tutustumaan ja kommentoimaan 1.8.2017 voimaan tulevaa uutta varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden luonnosta. Siinä painotetaan myös päivähoidon velvollisuutta järjestää lapsen huoltajille säännöllisesti mahdollisuus osallisuuteen yksikkökohtaisen, paikallisen ja valtakunnallisen varhaiskasvatuksen suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin. Tavoitteena on, että huoltajien mielipiteitä, tietoa ja palautetta hyödynnetään varhaiskasvatuksen kehittämisessä. (Opetushallitus 2016.)

Mielestämme tutkimustuloksiamme kasvatuskumppanuudesta pystyy jatkossa hyödyntämään myös muissa varhaiskasvatustyö ympäristöissä, esimerkiksi lastensuojelussa. Jatkotutkimusaiheina, meitä jäi kiinnostamaan vanhempien osallisuuden keinojen kehittäminen ja lisääminen konkreettisesti. Uusien yhteistyön toimintamallien luominen päivähoidon käytäntöihin, tukisi myös kasvatuskumppanuuden monimuotoisuuden kehittymistä. Uuden lain ja varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden myötä kasvatuskumppanuus -käsite on jäämässä taka-alalle ja se muuttuu yhteistyö-käsitteeksi. Yhteistyö -käsite on vanhemmille tutumpi tälläkin hetkellä.

8 EETTISYYS JA AMMATILLINEN KASVU

8.1 Tutkimuksen eettisyydestä ja luotettavuudesta

Hyvää tutkimusta ohjaa Tuomen ja Sarajärven mukaan eettinen sitoutuneisuus. Eettisyys liittyykin tutkimuksen laatuun. Saadakseen laadukkaan tutkimuksen on tutkijan huolehdittava muun muassa tutkimussuunnitelman laadukkuudesta, tutkimusasetelman sopivuudesta sekä huolellisesta raportoinnista. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 127.) Huomioimme tutkimuksessamme Diakonia-ammattikorkeakoulun ohjeiden (Diakonia-ammattikorkeakoulu 2010, 11–12) mukaan mukana olevien vanhempien anonymiteetin säilymisestä ja toisten tutkijoiden ja tutkimusaineistojen kunnioittamisesta. Emme plagioineet toisten tekstejä. Valitsimme lähteet kriittisesti käyttäen vain luotettavia ja mahdollisimman uusia lähteitä.

Kvalitatiivisessa tutkimuksessa on kiinnitettävä erityistä huomiota luotettavuuteen ja objektiivisuuteen. Tutkimuksen luotettavuutta määritellään validiteetin ja reliabiliteetin käsitteillä. Validiteetissa on kyse tutkimuksen pätevyydestä; onko se perusteellisesti tehty ja onko saadut tulokset ja tehdyt päätelmät oikeita. Reliabiliteetti kuvaa tutkimustulosten toistettavuutta myöhemmissä tutkimuksissa. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 136–137.) Objektiivisuutta ei ole laadullisessa tutkimuksessa mahdollista täysin saavuttaa, sillä tutkijan omat arvot ja aikaisempi tieto voivat vaikuttaa kysymysten asetteluun ja vastausten tulkintaan. Tulokset ovat ehdollisia ja ovat sidoksissa aikaan ja paikkaan. (Hirsjärvi ym. 2013, 161.) Meidän tutkimuksessamme objektiivisuuden haasteena oli se, että me itse päivähoidon työntekijöinä tiedämme käsitteistä paljon. Haasteena oli, ettemme tulkitsisi vanhempien vastauksia omista näkemyksistämme käsin, vaan muodostaisimme tulokset pelkästään vanhempien kertoman pohjalta.

Tiedotimme tutkimuksestamme vanhemmille ajoissa ja kerroimme tutkimuksen tarkoituksesta ja mihin tutkimustietoa aiomme käyttää. Kyselyaineistoa käytimme ainoastaan tämän tutkimuksen tekemiseen. Vanhemmille tehtävässä kyselyssä kiinnitimme erityistä huomiota kysymysten eettisyyteen. Emme kysyneet esimerkiksi arkaluontoisia asioita, vaan keskityimme tutkimuksen kannalta oleellisiin kysymyksiin. (Hirsjärvi ym. 2013, 23–24.) Kyselyyn osallistujilla oli halutessaan mahdollisuus jättää vastaamatta. Huoleh-

dimme myös vastaajien tietosuojasta niin, etteivät yksittäiset henkilöt olleet tunnistettavissa valmiissa raportissa. Kyselyyn vastattiin nimettömänä. (Diakonia-ammattikorkeakoulu 2010, 13.) Haastatteluissa yritimme kiinnittää huomiota siihen, ettemme puhumalla johdatelleet vastaajia, vaan esitimme vain kysymykset. Tutkimusprosessin aikana olimme säännöllisesti yhteydessä päiväkotien johtajiin ja kerroimme, kuinka tutkimuksemme eteni. Tulokset arvioimme ja raportoimme rehellisesti ja avoimesti. Tiedot julkistamme päivähoidon hallinnolle, päiväkotien johtajille ja vanhemmil-le opinnäytetyön julkistamisen jälkeen.

Kyselyihin saatiin vähän vastauksia. Huomasimme kyselylomakkeiden palaututtua, että kysely oli ollut liian pitkä, koska kaikki eivät olleet vastanneet loppuosan kysymyksiin ollenkaan tai oli vastattu vain muutamalla sanalla. Myös jotkut vanhemmat olivat kommentoineet kyselyä liian pitkäksi. Monivalintakysymykset olisivat saattaneet toimia jossain kohtaa paremmin. Mielestämme aineisto oli liian pieni tutkimuksen luotettavuuden kannalta, joten päätimme ottaa mukaan toisen aineistonkeruumenetelmän, haastattelun. Haastateltavien löytäminen oli yllättävän vaikeaa. Monet vanhemmat kieltäytyivät haastattelusta kiireeseen tai ajan puutteeseen vedoten. Jäimme pohtimaan, olivatko vanhemmat niin väsyneitä työn ja lapsiperheen kiireisen arjen vuoksi, että osallistuminen tuntui raskaalta, vai eikö heitä vain aihe kiinnostanut. Muutaman vanhemman saimme suostumaan päiväkodin avustuksella.

Aineistonkeruu kahdella eri menetelmällä oli haastavaa. Haastattelukysymyksiä laatiesamme jouduimme pohtimaan sitä, miten saisimme vanhemmilta samaan aihepiiriin liittyviä vastauksia kuin olimme saaneet kyselylomakkeen kautta. Mielestämme onnistuimme kysymysten laadinnassa, koska analyysivaiheessa huomasimme vastausten olevan saman sisältöisiä. Mielestämme sisällönanalyysi sopi siis molempien aineistojen analyysimenetelmäksi. Vaikka haastatteluja oli vain neljä, saimme vastauksista paljon kuvailevaa aineistoa tutkimukseemme. Haastattelujen kautta saimme vastauksia myös niihin kysymyksiin, joihin kyselylomakkeissa oli jätetty vastaamatta. Kyselyssä ja haastatteluissa tuli esille, että muutamat vastanneet vanhemmat työskentelivät itse myös päivähoidossa. Mietimme, minkä verran tämä vaikutti vastauksiin. Toisaalta he kuitenkin pohtivat kysymyksiä vanhemman näkökulmasta.

Vastausten lukumäärän vähäisyyden vuoksi tulos ei ole yleistettävissä koko kaupungin tasoiseksi. Se antaa kuitenkin kuvan siitä, mitä vanhemmat ajattelevat nykytasosta. Useimmat vanhemmat olivat tyytyväisiä nykytasoon. Kehittämisehdotuksia toiminnasta tai esimerkiksi vanhempien osallisuuden lisäämisestä kasvatuskumppanuudessa ei juurikaan tullut. Pohdimme, johtuuko tämä siitä, että vanhemmat eivät vielä miellä kasvatuskumppanuuden olevan tasavertaista myös suunnittelun tasolla. Tämä kulttuuri on Suomessa vasta aluillaan. Ehkä uuden varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden myötä yhteistyö myös tässä asiassa lisääntyy. Koska henkilökunnalla on velvollisuus mahdollistaa vanhempien osallisuus, tilaisuuksia vaikuttamiseen tarjoutuu jatkossa enemmän. Tämä vahvistaa myös kasvatuskumppanuussuhdetta uudella tavalla ja luo päivähoitoon osallistavaa toimintakulttuuria.

Kyselylomakkeen kysymysten tekeminen oli yksi vaikeimmista tehtävistä tässä tutkimuksessa. Muokkasimme niitä moneen kertaan ja lopulta ne olivat mielestämme sellaiset, että saisimme niillä vastaukset kysymyksiimme. Kuitenkin analysointivaiheessa huomasimme, että olimme joissain kysymyksissä antaneet tavallaan vastausvaihtoehdot, jotka sitten hieman ohjasivat vanhempien vastaamista. Olisivatko vanhemmat vastanneet toisin, erilaisiin asioihin kuin kysytyihin, sitä emme tiedä. Jäimme pohtimaan, olimmeko johdatelleet liikaa ja onko tulos siten luotettava. Työssämme päivähoitossa olemme nähneet, että kuopiolaisille perheille verkkopalveluiden käyttäminen, kuten esimerkiksi lapsen varhaiskasvatussuunnitelman lukeminen ja täyttäminen sekä ryhmän toimintaan liittyvä tiedottaminen, on vierasta. Pohdimme, vaikuttiko tämä sähköisesti kyselyyn vastanneiden vähäisyyteen.

8.2 Opinnäytetyöprosessista ja ammatillisesta kasvusta

Teorian merkitys selkiytyi meille tutkimuksen edetessä. Kasvatuskumppanuus avautui meille monesta eri näkökulmasta hakiessamme taustatietoa. Teoriatietoon tutustuminen auttoi käsitteiden ymmärtämistä ja opimme tiedostamaan kasvatuskumppanuuteen vaikuttavia tekijöitä. Huomasimme myös, miten toisten tekemät tutkimukset avasivat meidän haluamiamme teemoja jo ennakkoon. Tavoitteenamme oli saada käsitys Kuopion kaupungin päivähoitossa käytetyn kasvatuskumppanuuden tasosta. Kaksi meistä työskenteli opinnäytetyön aikana päiväkodissa ja yksi lastensuojelutyössä. Kasvatuskump-

panuus ja muut tutkimuksessamme käyttämämme keskeiset käsitteet hahmottuivat siis samanaikaisesti myös käytännön työn kautta. Tämä oli hyvä asia, koska ilman käytännön kokemusta osa käsitteistä saattaisi jäädä mieleen vain irrallisena. Käsitteiden lisäksi opimme tiedostamaan myös Bronfenbrennerin ekologisen teorian merkityksen varhaiskasvatustyöhön ja kasvatuskumppanuuteen. Teoriaa käytetään usein kuvaamaan lapsen elämään kuuluvien ympäristöjen ja ihmisten välistä vuorovaikutusta sekä sen merkitystä lapsen kehitykseen ja hyvinvointiin.

Sosionomiopintojen yhteydessä suoritamme myös lastentarhanopettajan kelpoisuuden. Halusimme opinnäytetyössämme tarkastella kasvatuskumppanuutta ja sen toteutumista päivähoitossa, mutta törmäsimme käsitteeseen myös muun muassa lastensuojelutyöhön liittyvässä kirjallisuudessa. Pystyimme tutkimuksessamme käyttämien käsitteiden kautta hyödyntämään sosionomikoulutuksen aikana saamaamme teoretietoa yhteistyöstä ja sen menetelmistä myös muiden asiakasryhmien kanssa.

Opinnäytetyön aikana meille hahmottui sosionomikoulutuksen kautta saama teoretietoa varhaiskasvatustyöhön suhteutettuna sosionomikoulutuksen kompetensseihin. Yhteistyössä lasten sekä vanhempien ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa tärkeäksi työn kulmakiveksi nousee vahva eettinen osaaminen ja sen jatkuva tarkastelu suhteessa omaan toimintaan. Asiakastyön osaaminen ja työmenetelmien tuntemus tulee olla vahvaa, jotta lasten ja perheen tarpeisiin osataan vastata yksilöllisesti, tarpeen mukaisesti ja oikea-aikaisesti. Varhaiskasvatustyössä olemme lapsen puolestapuhujia ja toimimme aina lapsen edun mukaisesti. Tämä voi aiheuttaa ristiriitatilanteita vanhempien kanssa, esimerkiksi jos työntekijä havaitsee lastensuojelullisia tarpeita. Moniammatillinen yhteistyö ja palveluiden limittäisyys näkyvät perheiden arjessa, ja päivähoiton henkilöstöllä tulee olla tietämys palvelujärjestelmästä, jotta osaamme ohjata perheitä oikeisiin palveluihin. Koulutuksen kautta olemme saaneet vahvan tietämyksen palveluista. Opinnojen aikana olemme oppineet hakemaan ajankohtaista tietoa eri lähteistä ja se on tullut meille ominaiseksi tavaksi toimia myös työelämässä. Näin pysymme mukana esimerkiksi lainsäädännön muutoksissa ja muissa varhaiskasvatukseen vaikuttavissa ilmiöissä.

Opinnäytetyöprosessi oli pitkä, ja oman oppimisprosessin reflektointi tuli luontevaksi. Pidämme reflektoidun työotteiden säilyttämistä myös käytännön työssä ehdottoman tärkeänä. Ilman oman työn arviointia ei voi kehittyä. Opinnäytetyön aikana opimme tie-

dostamaan kasvatuskumppanuuden merkityksen lapsen kehitykseen ja kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin, sekä sen, kuinka me sosionomeina varhaiskasvatustyössä pystymme tukemaan koko perhettä. Pohdimme paljon myös sitä, millaista tukea päivähoito voisi niukoista henkilöstö- ja taloudellisista resursseista huolimatta tarjota lisää lapsen ja vanhemman välisen suhteen tukemiseen, sekä koko perheelle. Näihin kysymyksiin olimme toivoneet saavamme vastauksia vanhemmilta, mutta uusia kehittämisideoita ei tutkimuksestamme juurikaan noussut esille. Opinnäytetyön aikana pohdimme, kuinka paljon todellisuudessa vanhemmille annetaan osallisuuden mahdollisuuksia. Tämän tiedostaminen oli hyvä asia, jotta osaamme itse tulevaisuudessa antaa lapsille ja vanhemmille mahdollisuuden ja kannustaa heitä osallistumaan päivähoitoon liittyvien asioiden suunnitteluun ja yhteisten päätösten tekemiseen.

Opinnäytetyön tekeminen antoi meille lisää kehittämistyön valmiuksia. Työn kehittämiseen ja uusien toimintamallien luomisen taustalla on kuitenkin aina jonkin asteista selvitystyötä muutoksen tarpeista ja asiakkaiden toiveista. Opinnäytetyön aikana selkiytyi myös se, kuinka vaikeaa on saada vanhempien toiveet esille. Mielestämme me tulevana sosionomeina voimme vaikuttaa uuden kasvatuskumppanuutta ja vanhempia osallistavan ja vahvistavan työkuultuurin luomiseen. Koulutuksen kompetenssialueina ovat myös yhteiskunnallinen vaikuttaminen ja johtamisosaaminen. Nämä asiat tulevat paremmin tutuksi varmasti työvuosien aikana. Opintojen aikana tutustuimme niihin lähinnä teoria-tiedon ja harjoittelun aikana.

Opinnäytetyön tekemisessä oli haasteita myös käytännön työssä. Olemme kaikki perheellisiä ja työelämässä, joten aikataulujen yhteensovittaminen oli ajoittain haasteellista. Tiimityöskentely on tuttua työelämästä sekä aiempien ryhmätöiden kautta, mutta näkemyseroilta emme voineet vältyä. Opinnäytetyön aikana ryhmässä työskentelyn taitomme kehittyivät. Mielestämme hyvät tiimityö- ja vuorovaikutustaidot ovat ehdottoman tärkeitä myös työelämässä. Ryhmätyön rikkautena oli ajatusten vaihto varhaiskasvatustyön ilmiöistä. Pohdimme usein, miten tämän päivän varhaiskasvatus näkyy tulevaisuudessa lapsen hyvinvoinnissa. Miten esimerkiksi tämän hallituksen linjaukset ryhmäkoon suurentamisesta ja subjektiivisen päivähoito-oikeuden rajoittamisesta näkyvät tulevaisuudessa lasten ja perheiden hyvinvoinnissa. Laadukkaasti varhaiskasvatuksen toteuttamiseen tulee luoda edellytyksiä ja resursseja nimenomaan yhteiskunnan taholta. Var-

haiskasvatus tulisi nähdä arvona, eikä vain välttämättömänä kulueränä. Lasten ja perheiden hyvinvointi on edellytys tulevaisuuden hyvinvoivalle Suomelle.

LÄHTEET

- Bronfenbrenner, Urie 1997. Ekologisten järjestelmien teoria. Teoksessa Ross Vasta (toim.) Kuusi teoriaa lapsen kehityksestä. Kustannusosakeyhtiö Puijo, 221–288.
- Diakonia-ammattikorkeakoulu 2010. Kohti tutkivaa ammattikäytäntöä. Opas Diakonia-ammattikorkeakoulun opinnäytetöitä varten. Diakonia-ammattikorkeakoulun julkaisuja. C Katsauksia ja aineistoja 17.
- Eskola, Jari & Suoranta, Juha 2008. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Tampere: Vastapaino.
- Eskola, Jari & Vastamäki, Jaana 2015. Teemahaastattelu: Opit ja opetukset. Teoksessa Raine Valli ja Juhani Aaltola (toim.) Ikkunoita tutkimusmetodeihin 1. Metodien valinta ja aineistonkeruu: virikkeitä aloittelevalle tutkijalle. Jyväskylä: Ps-kustannus.
- Gerris, Jan 1994. Perhearvot vanhempien silmin: Perhe- elämän ja lastenkasvatuksen arvoperustaiset mallit. Teoksessa Juha Virkki (toim.) Ydinperheestä yksilöllistyviin perheisiin. Juva: WSOY.
- Hirsjärvi, Sirkka; Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula 2013. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Tammi.
- Huttunen, Jouko 2001. Isänä olemisen uudet suunnat. Jyväskylä: PS- kustannus.
- Hännikäinen, Maritta 2013. Varhaiskasvatus pienten lasten päiväkotiryhmissä. Hoitoa, kasvatusta vai opetusta? Teoksessa Karila & Lipponen (toim.) 2013. Varhaiskasvatuksen pedagogiikka. Tampere: Vastapaino, 30–52.
- Härkönen, Ulla 2008. Teorian ja tutkimuskohteen vuorovaikutus. Bronfenbrennerin ekologinen systeemiteoria ihmisen kehittymisestä. Teoksessa A. Niikko, I. Pellikka I. & E. Savolainen (toim.) Oppimista, opetusta, monitieteisyyttä. Viitattu 11.10.2015.
<http://sokl.uef.fi/verkkojulkaisut/monitiet/pdf/harkonen.pdf>
- Iso-Kuusela, Marjo 2008. Vanhempien ja päiväkodin ammattilaisten välinen yhteistyö. Yhteen hiileen puhaltamista vai vain kaunis ajatus? Varhaiskasvatustieteen pro gradu -tutkielma. Jyväskylän yliopisto. Kasvatustieteenlaitos. Varhaiskasvatuksen yksikkö. Viitattu 18.9.2015.
https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/19422/URN_NBN_fi_jyu-200812206014.pdf?sequen
- Järvi, Seija 2016. Varhaiskasvatus osallisuuden näkökulmasta. Teoksessa Pukari, Pirjo (toim.) Vanhemmat osallisina. Käsitteistöä ja menetelmän kehittelyä. 2006. Oulun seudun ammattikorkeakoulu. Sosiaali- ja terveystieteiden yksikkö. Viitattu 1.6.2016.
Oulu<http://www.sosiaalikallega.fi/poske/julkaisut/tyopaperit-ja-muut-julkaisut/Vanhemmatosallisina.pdf>
- Järvinen, Mervi; Laine, Anne & Hellman-Suominen, Kirsi 2009. Varhaiskasvatusta ammattitaidolla. Helsinki: Kirjapaja.
- Kanninen, Katri & Sigfrids, Arja 2012. Tunne minut! Turva ja tunteet lapsen silmin. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Karila, Kirsti 2006. Kasvatuskumppanuus vuorovaikutussuhteena. Teoksessa Kirsti Karila, Maarit Alasuutari, Maritta Hännikäinen, Anna Raija Nummenmaa ja Helena Rasku-Puttonen (toim.) Kasvatusvuorovaikutus. Tampere: Vastapaino, 91–108.

- Karila, Kirsti 2016. Vaikuttava varhaiskasvatus. Varhaiskasvatuksen tilannekatsaus. Opetushallitus. Raportit ja selvitykset 2016:6. Viitattu 28.8.2016.
http://www.oph.fi/download/176638_vaikuttava_varhaiskasvatus.pdf
- Kaskela, Marja & Kekkonen, Marjatta 2006. Kasvatuskumppanuus kannattelee lasta. Opas varhaiskasvatuksen kehittämiseen. Stakes oppaita 63.
- Kaskela, Marja & Kronqvist, Eeva-Liisa 2007. Niin ainutlaatuinen. Näkökulmia lapsen yksilölliseen varhaiskasvatussuunnitelmaan. Helsinki: Stakes.
- Kekkonen, Marjatta 2012. Kasvatuskumppanuus puheena. Varhaiskasvattajat, vanhemmat ja lapset päivähoidon diskursiivisilla näyttämöillä. Terveyden ja Hyvinvoinnin laitos. Helsinki. Väitöskirja. Tutkimus 72/2012. Viitattu 20.9.2015.
<https://www.thl.fi/documents/10531/136719/Tutkimus%202012%2072.pdf>
- Kiviniemi, Kari 2015. Laadullinen tutkimus prosessina. Teoksessa Raine Valli ja Juhali Aaltola (toim.) Ikkunoita tutkimusmetodeihin 2. Näkökulmia aloittelevalle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin. Jyväskylä: PS-kustannus, 74–88.
- Knopf, Herman T. & Swick, Kevin J. 2007. How Parents Feel About Their Child's Teacher/School: Implications for Early Childhood Professionals. *Early Childhood Education Journal* 34 (4), 291–296. Viitattu 29.2.2016.
https://www.researchgate.net/publication/225422900_How_Parents_Feel_About_Their_Child's_TeacherSchool_Implications_for_Early_Childhood_Professionals
- Kronqvist, Eeva-Liisa & Jokimies, Jaana 2008. Vanhemmat varhaiskasvatuksen laadun arvioijina. Tuloksia Vaikuta vanhempi -selvityksestä. Helsinki. Stakesin raportteja 22/2008. Viitattu 7.3.2016.
<https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/77107/R22-2008-VERKKO.pdf?sequence=1>
- Kuopion kaupunki i.a. Varhaiskasvatuspalvelut. Viitattu 28.8.2016.
<https://www.kuopio.fi/web/opetus-ja-koulutus/paivahoito-ja-esiopetus>
- Kuopion kaupunki 2012. Varhaiskasvatussuunnitelma Kasvattajan käsikirja. Kasvun ja oppimisen palvelualue. Varhaiskasvatus. Viitattu 13.5.2016.
https://www.kuopio.fi/c/document_library/get_file?uuid=37e9416e-ebc2-4d43-b053-f9878cbce9ba&groupId=12147
- Laakkonen, Kirsi 2010. Vanhemmuus on vastuuta lapsen koko elämästä. Vanhempien käsityksiä vanhemmuudesta, perheestä ja kasvatuksesta nykypäivänä. Hämeenlinna: Opettajainkoulutuslaitos. Kasvatustieteen pro gradu-tutkielma. Tampereen yliopisto. Viitattu 24.9.2015.
<https://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/81440/gradu04193.pdf?sequence=1>
- Laki sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista 2005. 272/29.4.2005. Finlex – Valtion säädöstietopankki. Ajantasainen lainsäädäntö. Viitattu 29.10.2015.
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2005/20050272?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=Laki%20sosiaalihuollon%20ammatillisen%20henkil%C3%B6st%C3%B6n%20kelpoisuusvaatimuksista>
- Lehtipää, Riina 2007. Päivähoidon ja vanhempien kasvatuskumppanuus pikkulapsiperheiden arjessa. Pro gradu -tutkielma Jyväskylän yliopisto. Psykologian laitos. Viitattu 11.6.2016.

- https://www.jyu.fi/ytk/laitokset/perhetutkimus/tutkimus/paletti/gradu_lehti_paa
- Lehtonen, Iitu, Lousujärvi, Johanna, Puttonen, Sanna 2013. Vanhempien kokemuksia osallisuudesta Oululaisessa päiväkodissa. Opinnäytetyö. Oulun seudun ammattikorkeakoulu. Viitattu 1.6.2016.
https://publications.theseus.fi/bitstream/handle/10024/61612/lehtonen_luosujarvi_puttonen.pdf?sequence=1
- Mönkkönen, Kaarina 2007. Vuorovaikutus. Dialoginen asiakastyö. Helsinki: Edita Prima Oy.
- Nummenmaa, Anna Raija & Karila, Kirsti 2011. Ammatilliset keskustelut varhaiskasvatuksessa. Helsinki: WSOYpro Oy.
- Opetushallitus 2016. Vasuluonnos 2017, 11.4.2016. Viitattu 20.6.2016.
<http://www.vslk.fi/index.php?id=19>.<https://mail.google.com/mail/u/0/#inbox/1540e4d866950228?projector=1> 2016.
- Puroila, Anna-Maija & Karila, Kirsti 2001. Bronfenbrennerin ekologinen teoria. Teoksessa Karila, Kirsti, Kinos, Jarmo & Virtanen, Jorma (toim.)2011. Varhaiskasvatuksen teoriasuuntauksia. Juva: Bookwell Oy, 204– 226.
- Puusa, Anu; Juuti & Pauli 2011. Laadullisen lähestymistavan yleistyminen kulttuurinäkökulman myötä. Teoksessa Puusa, Anu & Juuti, Pauli 2011. Menetelmäviidakon raivaajat. Perusteita laadullisen tutkimuslähestymistavan valintaan. JTO -Johtamistaidon opisto, 31–46.
- Salo, Saara 2012. Emotionaalisen saatavillaolon lisääminen päivähoitossa. Teoksessa Katri Kanninen ja Arja Sigfrids (toim.) Tunne minut! Turva ja tunteet lapsen silmin. Jyväskylä: PS-kustannus, 91–102.
- Stakes 2005. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus Stakes. Oppaita 56. Viitattu 3.3.2016.
<https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/77129/Varhaiskasvatussuunnitelmanperusteet.pdf?sequence=1>
- Terveyden ja hyvinvoinninlaitos 2016. Osallisuus. Päivitetty: 22.2.2016. Viitattu 6.3.2016.
<https://www.thl.fi/fi/web/hyvinvointi-ja-terveyserot/eriarvoisuus/hyvinvointi/osallisuus>
- Tuomi, Jouni & Sarajärvi, Anneli 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Tammi.
- Valkonen, Leena 1995. Kuka on minun vanhempani? Perhehoitonoorten vanhempisuhteet. Stakes. Tutkimuksia 52.
- Valli, Raine 2015. Paperinen kyselylomake. Teoksessa Raine Valli ja Juha Aaltola (toim.) Ikkunoita tutkimusmetodeihin 1. Metodien valinta ja aineistonkeruu: virikkeitä aloittelevalle tutkijalle. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Varhaiskasvatuslaki 2015. 36/19.1.1973. Finlex– Valtion säädöstietopankki. Ajantasainen lainsäädäntö. Viitattu 29.10.2015.
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1973/19730036?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=Varhaiskasvatuslaki>
- Varsinais-Suomen Lastensuojelukuntayhtymä 2013. Vanhemmuuden roolikartta. Viitattu 24.9.2015
- Vilen, Marika; Leppämäki, Päivi & Ekström, Leena 2008. Vuorovaikutuksellinen tukeminen. Helsinki: WSOY Oppimateriaalit Oy.
- Vilka, Hanna 2015. Tutki ja kehitä. Jyväskylä: PS-kustannus.

LIITE 1: TUTKIMUSLUPA

Kuopion kaupunki

Päivähoidon hallinto
Varhaiskasvatusjohtaja

Päätöspöytäkirja

17.11.2015

1 (2)
Tehtävä 13.00.00
Asianro 7884/2015

Muut asiat 19 § / 2015

Tutkimuslupa / Merja Kekäläinen, Kati Hartikainen ja Leeni Pälve

Selostus ja perustelu Diakonia-ammattikorkeakoulussa sosiaalialan koulutusohjelmassa Pieksäällä sosionomeiksi opiskelevat ja lastentarhanopettajan kelpoisuutta suorittavat Merja Kekäläinen, Kati Hartikainen ja Leeni Pälve ovat pyytäneet tutkimuslupaa opinnäytetyötään varten.

Opinnäytetyön aiheena on tutkia ”Vanhempien käsityksiä ja toiveita kasvatuskumppanuudesta ja sen toimivuudesta Kuopion kaupungin päivähoidossa”. Tavoitteena on kartoittaa kasvatuskumppanuuden rakentumisen kannalta olennaisten osa-alueiden toteutumista sekä sitä, miten varhaiskasvattajat ovat vanhempien mielestä tässä onnistuneet. Tavoitteena on lisäksi vanhemmilta saadun tiedon jakaminen päivähoidon henkilöstölle ja päivähoidon hallinnolle.

Aineisto kerätään päiväkodeista Webropolissa sähköisessä muodossa olevalla kyselylomakkeella ja asiakkaiden kotiin jaettavalla kyselyn paperiversiolla.

Työn on määrä valmistua syksyllä 2016.

Päätös Myönnän luvan anomuksen mukaisen tutkimuksen tekemiseen Kuopion kaupungin varhaiskasvatuspalveluissa. Yksi kappale tutkimusta pyydetään toimittamaan Kuopion kaupungin kasvun ja oppimisen palvelualueelle varhaiskasvatuspalveluihin.

Yhteyshenkilö Kuopion kaupungin varhaiskasvatuspalveluissa on palvelupäällikkö Tuula Nuotio.

Toimivallan peruste Hyvinvoinnin edistämisen ja kasvun ja oppimisen palvelualueiden toimintäsääntö 3 §.

Pekka Lindell
varhaiskasvatusjohtaja

Liitteet Oikaisuvaatimusohje
Tutkimuslupa_hakemus_suunnitelma_Kekäläinen_Hartikainen_Pälve.pdf

Postiosoite |
Käyntiosoite |
Laskutusosoite |

Puhelin
Faksi
Laskutustunnus

www.kuopio.fi
etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

LIITE 2: SAATEKIRJE VANHEMMILLE

Hyvä vastaanottaja!

Olemme Pieksämäen Diakonia-ammattikorkeakoulun sosionomiopiskelijoita ja suoritamme samalla lastentarhanopettajan kelpoisuuden. Teemme opinnäytetyömme kyselytutkimuksena kuudessa kuopiolaisessa kunnallisessa päiväkodissa alle kolmevuotiaiden lasten vanhemmille.

Opinnäytetyömme tarkoituksena on selvittää, millaisia kokemuksia Teillä vanhemmilla on kasvatuskumppanuudesta päivähoidon henkilöstön kanssa sekä millaista kumppanuutta te toivoisitte päivähoidon henkilöstöltä kasvatukseen ja vanhemmuuteen liittyvissä kysymyksissä. Tutkimuksen tavoitteena on kartoittaa kasvatuskumppanuuden rakentumisen kannalta olennaisten osa-alueiden toteutumista sekä sitä, miten varhaiskasvattajat ovat vanhempien näkökulmasta tässä onnistuneet. Tutkimustulokset esitellään päivähoidon henkilöstölle sekä päivähoidon hallinnolle ja niitä voidaan jatkossa käyttää päivähoidon henkilöstön ja vanhempien välisen yhteistyön kehittämiseen sekä toimintakäytäntöjen uudistamiseen.

Tutkimuksen tekemiseen olemme saaneet asianmukaisen luvan päivähoidon hallinnosta. Antamanne vastaukset käsitellään ehdottoman luottamuksellisesti eivätkä kenenkään vastaajan tiedot paljastu tuloksissa. Tuloksia käytetään vain tämän opinnäytetyön tekemiseen.

Pyytäisimme Teitä vastaamaan oheisessa linkissä olevaan kyselyyn tai vaihtoehtoisesti kyselylomakkeeseen 14.02.2016 mennessä.

Linkki tutkimukseen:

<https://www.webpolsurveys.com/S/2F23B0BC44302EF1.par>

Jos Sinulla on kysyttävää kyselylomakkeesta tai opinnäytetyöstämme, vastaamme kysymyksiisi mielellämme.

Ystävällisin terveisin: Kati Hartikainen, Merja Kekäläinen ja Leeni Pälve
Suuri kiitos vaivannäöstänne!

LIITE 3: KYSELYLOMAKE

KYSYMYKSIÄ KASVATUSKUMPPANUUDESTA

Merja Kekäläinen, Kati Hartikainen ja Leeni Pälve
 Sosiaali-alan koulutusohjelma, sosionomi (AMK)
 Diakonia-ammattikorkeakoulu
 Kevät 2016

VANHEMPIEN TAUSTATIEDOT

Vastaajan

Sukupuoli: _____

Ikä: alle 25 v. _____ 25-35 v. _____ 35-45 v. _____ yli 45 v. _____

Koulutustausta: peruskoulu _____ lukio _____ ammatillinen koulutus _____

opistoaste/ammattikorkeakoulu _____ yliopisto _____

Perheen lasten lukumäärä: _____

Asiakassuhteen kesto päivähoitossa olevan lapsen kohdalla:

_____

Tässä tutkimuksessa henkilöstöllä tarkoitetaan lapsenne ryhmässä toimivia työntekijöitä.

Kasvatuskumppanuus

Varhaiskasvatuksessa kasvatuskumppanuudella eli yhteistyöllä tarkoitetaan vanhempien ja henkilöstön tietoista sitoutumista toimia yhdessä lasten kasvun, kehityksen ja oppimisen prosessien tukemisessa. Tämä edellyttää keskinäistä luottamusta, tasavertaisuutta ja toistensa kunnioittamista. (Stakes 2005, Varhaiskasvatuksen suunnitelman perusteet)

1. Mitä kasvatuskumppanuus mielestänne on?

2. Miten kasvatuskumppanuussuhteessanne näkyvät mielestänne

a) tasavertaisuus,

b) luottamus

ja c) kunnioitus?

3. Miten voitte vanhempana vaikuttaa lapsenne

a) hoitoon,

b) kasvatukseen

ja c) opetukseen liittyviin asioihin päivähoidossa?

4. Miten voitte vanhempana osallistua lapsenne ryhmän toiminnan suunnitteluun ja toteutukseen?

5. Miten haluaisitte osallistua toiminnan suunnitteluun ja toteutukseen?

Vanhemmuus

6. Kuvaile, miten henkilöstö ottaa huomioon näkemyksenne lapsenne kasvatukseen.

7. Millaista tukea olette saaneet henkilöstöltä lapsenne kasvatukseen?

8. Millaista tukea toivoisitte henkilöstöltä lapsenne kasvatukseen?

Vuorovaikutus henkilöstön kanssa

9. Kuvaile, millaista teidän ja lapsenne ryhmän henkilöstön välinen vuorovaikutus on. (Esimerkiksi päivittäiset tuonti- ja hakutilanteet, vasu-keskustelut, tiedonkulku, muuta?)

10. Millaisia kokemuksia teillä on lapsenne liittyvien huolenaiheiden kertomisesta henkilöstölle? Miten ne on huomioitu?

11. Miten henkilöstö tukee teidän ja lapsenne välistä vuorovaikutusta?

12. Mitä muuta toivoisitte henkilöstön ja teidän väliseltä vuorovaikutukselta?

13. Miten päivähoito on vastannut perheenne päivähoidontarpeen vaihteluihin? (Esimerkiksi muuttuvat työvuorot, työsuhteet, elämäntilanteet)

14. Mitä muita toiveita teillä on yhteistyölle?

Kiitokset vastauksista!

Alla linkki vastaavaan Internet-kyselyyn:

<https://www.webropolsurveys.com/S/2F23B0BC44302EF1.par>

LIITE 4: ESIMERKKITAUUKKO SISÄLLÖNANALYYSISTÄ

Kysymys 2b) Miten kasvatuskumppanuussuhteessanne näkyy mielestänne luottamus?

Alkuperäinen ilmaisu	Alaluokka	Yläluokka
<p>Uskallan sanoa viikonloppun kuulumiset, mukavat sekä huonot asiat.</p> <p>Ite pystyn kertomaan ihan kaikesta.</p> <p>Lapseen liittyvistä asioista uskalletaan puhua avoimesti.</p>	Uskallus kertoa lapsen asioista avoimesti	Uskallus puhua
<p>Yhteisistä sovituista asioista pidetään kiinni.</p> <p>Jos pyytää jotain, voi luottaa, että asia hoidetaan kuten pyydetty.</p>	Luottamus asioiden hoitumiseen	Luottamus henkilökuntaan
<p>Hyvä mieli jättää lapset hoitoon.</p> <p>Hyvä olo lasta hoitoon jättäessä, tietää että lapsi hyvässä hoidossa.</p>	Luottavainen olo lapsen saamasta hoidosta	Luottamus henkilökuntaan
<p>Lapsen yksityisiä asioita ei puhuta yleisesti.</p> <p>Asioista ei levitellä muille osapuolille, voi luottaa työntekijöihin lapsen hoidossa.</p> <p>Luottamuksellisessa ilmapiiressä on helpompi keskustella kasvatuksellisista haasteista.</p>	Perheen asiat ovat luottamuksellisia.	Luottamuksellisuus
<p>Pystytään vanhempina sanomaan jos on huolta, samoin ph henkilökunta.</p> <p>Molemminpuolisesti voi varmasti avoimesti jutella asioista.</p>	Luottamus molemminpuolista	Molemminpuoleinen luottamus